

Leo Tanner

EUHARISTIJA

Put preobrazbe

Mapa za predavača

Sadržaj

Uvod u mapu za predavača

Priprava za seminar „Euharistija - put preobrazbe“

1. Uvod u seminar
2. Pripravno bogoslužje
3. Predlošci za kopiranje u pregledu

Referati:

- 1) Ponovno otkriti tajnu – Euharistija kao zahvaljivanje
- 2) Dobrodošli na gozbu ljubavi – Uvod i Kyrie
- 3) Kad nam zasja „svjetlo“ – Riječ Božja
- 4) Kako „predanje“ postaje oslobođenje – Priprava darova i Euharistijska molitva
- 5) Tada im se otvoriše oči - Pričest kao zajedništvo ljubavi
- 6) Pokrenuti Božjom ljubavlju - Poslanje i blagoslov
- 7) Zajedno slaviti Božju budućnost – Euharistija sa slavljem agape

Uvod u mapu za predavača

Prethodna napomena uz euharistijsko slavlje

Mnogi dušobrižnici osjećaju da unatoč obnove liturgije po Drugome vatikanskom koncilu sve manje ljudi imaju nutarnji pristup u tajnu euharistije. Ovo iako je Papa Ivan Pavao II. napisao više pobudnicâ o srcu liturgije, o Euharistiji. I makar je Papa Benedikt XVI. kako na Svjetskome danu mladih u Kölnu vrlo uporno govorio o Euharistiji i makar je na Biskupskoj sinodi u listopadu 2005. slavlje i doživljaj Euharistije bila glavna tema. Jer samo s – prijeko potrebnom – katehetskom poukom tu ne možemo dalje, kako pokazuje pogled u Prvu Crkvu.

Euharistija danas po sebi razumljiva?

Dok je danas mnogima sudjelovanje na euharistijskome slavlju (još) nešto po sebi razumljivo, u Prvoj Crkvi to nije bio slučaj. Jedna je osoba tada prolazila dug put pripreve dok je na njoj smjela sudjelovati.

Dvije odluke bijahu preduvjet (pretpostavka). Prva odluka bijaše ona na kršćanstvo na njoj je započinjao katekumenat a on je trajao u pravilu tri godine. Korak po korak katekumeni su – tako su se nazivali – uvođeni u razumijevanje i nutarnje ispunjenje vjere.

Druga odluka bijaše ona na krštenje. Bila je to svjesna odluka za Isusa Krista i jasno vezivanje uz zajednicu kršćana. To je stvaralo novi zajednički život jednih za druge. Ovo novo zajedništvo imalo je dva vidika. Primanjem u kršćansku zajednicu odsada su pripadali ovoj zajednici, koja je kao socijalna struktura bila dužna voditi brigu jednih za druge. Drugi se vidik sastojao u vezivanju uz Isusa Krista. Euharistija bijaše stoga slavljenje ovoga dvostrukog vezivanja, krsnoga saveza.

Slavljenje povezuje, slavljenje produbljuje odnos. Kad oženjeni slave dan svoga vjenčanja, ovo ponovno budi radost zbog zajedničkoga puta (života). Oni sebe iskusuju dublje kao dar. Ovo vrijedi i za slavljenje Euharistije. Ono jača povezanost s Uskrnulim i

međusobno. Kršćanke i kršćani Prve Crkve doživljavali su ovdje duboku sreću.

Koliko je Prva Crkva živjela u ovoj svijesti slavljenja krsnoga saveza, pokazivalo se u tome da tada nitko prije krštenja nije smio sudjelovati na euharistijskome slavlju. Strogo su se pridržavali ovoga pravila. To bijaše njihova tzv. **Arkandisciplin (?)**. Euharistijsko slavlje bijaše slavljenje Božjega naroda. U njemu se slavilo njegovo izabranje i otkupljenje.

Ponovno naučiti slavljenje!

Što danas na mnogim mjestima stvara nevolju, jest moći-slaviti i to ako mjesna zajednica. Ispravno gledano u bogoslužju slavimo ne samo naš odnos prema Bogu, nego isto tako Boga u našim odnosima, Njegovu nazočnost u Božjem narodu.

U ove dvije dimenzije slavljenja hoće nas uvesti predloženi seminar. Ali ne kao konkurenciju slavljenjima službe riječi. Jer tko je tako upućen na slavljenje Euharistije, da u njoj povezuje svoj život s Bogom i sa zajednicom, moći će ovu povezanost izraziti i u slavljenju službe riječi.

Pripaziti na pretpostavke

Sakramenti su slavljenje vjere. Oni pretpostavljaju osobni odnos s Isusom Kristom i Da zajednici vjernika Crkve, kao što izrijeком naglašava Liturgijska konstitucija: „Sakramenti imaju svrhu posvećivati ljude, izgrađivati Tijelo Kristovo i napokon iskazivati Bogu štovanje; a kao znakovi oni ujedno i poučavaju. Vjeru ne samo da pretpostavljaju nego eј riječima i stvarno hrane, jačaju i izražavaju; stoga se i zovu 'otajstva vjere'„ (Br. 59).

Isto pretpostavlja ovaj seminar o vjeri, koji se stoga označava kao dublji seminar. Ovom seminaru o Euharistiji nužno prethodi uvodni seminar kao „Započeti iznova“, „Dođi i vidi“, „„Raspaliti oganj“, „Tečaj Alfa“ ili neki drugi put vjere. Tada će polučiti željene plodove.

Napomene u vezi sa seminarom

Seminar „Euharistija - put preobrazbe“ dio je pastoralnoga koncepta „Putevi odrasle vjere“ (koncept POV). Za upoznavanje ovoga koncepta postoji Vodič - uz pastoralni koncept „Putevi odrasle vjere“, kao i sveobuhvatni radni materijal, Priručnik I - Uz pastoralni koncept „Putevi odrasle vjere“: Početka etapa i za daljnji rad poslije seminara Priručnim 2 - Uz pastoralni koncept „Putevi odrasle vjere“: Nastavak.

Na internetu pod www.zupabrodskovinogorje.com nalazi se pregled seminarâ i radnih materijala objavljenih u župi Uznesenja BDM Brodsko Vinogorje, Trg Velike Gospe 3.

Cilj seminara

Seminar „Euharistija - put preobrazbe“ ima katekumenalni cilj. S jedne strane hoće pomoći da se otajstvo Euharistije shvati što je moguće bolje a ujedno sudionike uvede u nutarnji put preobrazbe, u iskustvo Euharistije. Ovom cilju služe posebno mistagoške vježbe od druge jedinice.

U seminaru težimo za daljnjim ciljevima koje možemo u natuknicama opisati kako slijedi:

- Razumijevanje obredâ Euharistije.
- Otkriti da je Euharistija povezana s vlastitim životom a posebno s vlastitim putem sazrijevanja i preobrazbe.
- Naučiti zajedno razgovarati o vjeri.

Detaljni ciljevi pojedinačnih cjelinâ

Na početku svake jedinice nalazite listić s ciljevima odgovarajućih poticaja i skicu odvijanja susreta. Sve to pomaže postaviti vlastita težišta.

Planiranje seminara

Uvodni seminari održavaju se redovito u tjednome ritmu. Kod dubljeg seminara „Euharistija - put preobrazbe“ može se izabrati i drugi ritam (svakih 14 dana ili čak mjesečno). Ovo i zbog toga jer

tekstovi za razmatranje u knjizi za sudionike nude za ovo dostatno materijala. To znači: Pojedinačne tekstove dana može se produbljavati kroz više dana.

U vezi s pripravom

Priručnik za predavača koji je pred vama sadrži razrađen tekst izlaganja kao uvod u seminar kao i prijedlog za propovijed na jednome bogoslužju koje uvodi u seminar.

Seminar obuhvaća sedam jedinica, to znači sedam susreta, pri čemu je sedmi susret svečano bogoslužje. Kod prvih šest jedinica uvijek je predviđen razgovor u grupi.

Predviđen je i CD s istima materijalima.

Oblikovanje i pjesme

U predloženoj priručniku dali smo uvijek i mogući tijekom pojedinačnih susreta. Tako se, primjerice, predlaže na početku i također na kraju uvoda uvijek zapjevati pjesmu. Ovdje, kao i kod daljnjih prijedloga treba slobodno izabrati što na licu mjesta koristi.

Pojedinačni susreti sadrže i meditativne elemente. Njih, kao i pjesme, treba dobro odabirati. Dobra iskustva stječu se i s tzv. „novim pjesmama“ koje mogu olakšati novi pristup do vjere. Ali u službenim crkvenim pjesmaricama nalaze se pjesme, vrlo prikladne koje pospješuju nutarnji proces. Važan kriterij jest da sudionici seminara ove pjesme rado pjevaju. U ovim materijalima nalazite oboje: prijedloge novih pjesama kao i iz katoličkih pjesmarica.

Razmjena (razgovor) u malim grupama

Još jedna misao u svezi s razmjenom u malim grupama: dobro je da sudionici tečaja u razmjeni sudjeluju uvijek u istim grupama, da bi moglo rasti povjerenje i zajedništvo. Ipak nisu svi kod svakog susreta raspoloženi sudjelovati u razmjeni (iskustava). Stoga nudimo da ovo vrijeme provedu u tišini u crkvi (ili kapeli). Kod ovog tečaja moglo bi se ovo vrijeme provesti pred izloženim Presvetim.

Tim voditelja i suradnika

Seminar o vjeri provodi tim pri čemu pojedini članovi tima preuzimaju različite zadaće. Pored jednoga ili više izlagača postoje osobe koje su odgovorne za glazbeno oblikovanje. Drugi preuzimaju organizacijske poslove (pripravljavanje potrebnih materijala, uređenje prostora i drugo) i/ili pak vode male grupe.

Poticajne misli za predavače

Cilj predavanjâ kao i čitavoga seminara jest produbljivanje vjere. Naša zadaća izlagača, voditelja ili suradnika na tečaju jest stvoriti što je moguće bolje uvjete za to da vjera u srcu sudionika seminara može rasti i da se oni upuste u nutarnji proces. Za to pomaže:

1. Dobra sadržajna priprava

Važno je usvojiti sadržaj, da ga možemo izložiti vlastitim riječima - po mogućnosti slobodno. Nutarnja sigurnost s obzirom na sadržaj omogućuje slobodu i opuštenost u ophođenju s tekстом.

Još jedna napomena u svezi s duljinom jedinica tečaja: u pravilu bi se trebalo držati vremenskoga okvira. Ipak posvuda gdje se primjenjuju dodatna težišta i poticajni tekstovi, mora se na drugome mjestu odgovarajuće skratiti.

2. Molitva za dar Duha Svetoga

Da bismo posredovali „poticaj Duha Svetoga“ nužna je pripravna molitva i to molitva za mene kao izlagača, kao i za sve sudionike seminara (koji slušaju).

3. Biti svjedokinja, svjedok

Isus govori o tome da trebamo biti njegovi svjedoci (usp. Lk 24,48). Svjedoci govore o onome što su doživjeli i iskusili. Samo onomu koji potpuno stoji iza onoga što govori, dariva se vjera. To znači: samo onaj tko ljubi (voli) slavljenje Euharistije i iz njega crpi, može do ovoga izvora dovesti druge.

4. Izabrati vlastiti stil

Svaka osoba ima svoj vlastiti stil. Jedni rado pjevaju pjesme, drugi manje. Nekima je važno započeti s molitvom, drugi su u tome suzdržaniji. Važno je: osoba koja vodi dotični susret, čini to u svom vlastitom stilu.

U stil izdavača ovih materijala za tečaj pripada da u razradama (primjerice u izloženome tekstu, zamjenice koje se odnose na Boga pišu velikim slovom (osim biblijskih citata i citata iz knjige kao i službeni liturgijski tekst). Time želimo izraziti Božju uzvišenost.

U vezi s predloženim materijalom

Vrste slova

Da neke tekstove odvojimo od glavnoga teksta, rabimo sljedeće vrste slova:

U kurzivu se nalaze biblijski tekstovi u „ „ i obredni tekstovi bez „ „

Ovom vrstom slova dane su napomene koje vam pomažu moderirati susret i takvi tekstovi koji se mogu i izostaviti a da se ne izgubi povezanost.

CD (uz priručnik)

Čitav tekst ovoga priručnika nalazi se i na CD i Vi ga možete razraditi. Isto vrijedi i za folije i pojedinačne predloške za kopiranje koji su dodani pojedinoj jedinici.

HRP-folije/Overheadfolije

Mapa sa svim folijama predloženima za tečaj može se dobiti kod izdavača (kupiti ili posuditi). Folije se mogu dobiti i s CDa. Osim folija-slikâ za koje je potrebno ishoditi suglasnost autora.

Knjiga za sudionike i čitanka

Za ovaj seminar postoji i knjiga za sudionike. U njoj se nalaze tematske refleksije od 2.-6. jedinice, čiji sadržaji u određenim okolnostima mogu biti značajni i za pojedinačne susrete tečaja.

Svi oni koji ne mogu sudjelovati na susretima tečaja, nalaze napisana izlaganja sa slikama u Čitanci za seminar, tako da ipak mogu slijediti tečaj.

Čitanka ISBN

Knjiga za sudionike, ISBN

Riječ zahvale

Priprava za seminar

„Euharistija - put preobrazbe“

Zahvala

Priprava na seminar „Euharistija – put preobrazbe“

1.

Uvod u seminar

Sljedeći tekst je prikladan za predstavljanje seminara „Euharistija - put preobrazbe“.

(slika) Srdačno Vas pozdravljam na informaciji o seminaru „Euharistija - put preobrazbe“. Pozivam Vas da kratko promotrite zaštitni znak. Što uočavate?

Skupiti odgovore i eventualno dopuniti.

Na slici prepoznajete leptira kao simbol preobrazbe. Leptir prolazi proces preobrazbe (pretvorbe): jaje, leptirova gusjenica, začahurivanje dok se konačno ne izvuče leptir.

„Tada im se otvoriše oči...“. Ova rečenica potječe iz pripovijesti o učenicima iz Emausa. I nama se trebaju otvoriti oči da bismo u Euharistiji prepoznali Isusa.

Mnogi ljudi danas čeznu za preobrazbom. Osjećaju da žele biti opušteniji, veseliji, otvoreniji, oni koji više ljube, hrabriji.... Upravo u tome želi pomoći euharistijsko slavlje, slavlje našega otkupljenja. Ono nas korak po korak uzima na put preobrazbe.

Prije nego pobliže uđem u sadržaj seminara, želim kratko osloviti tri teme:

1.1. Gozba ljubavi

(slika) Posebni događaji u čovjekovu životu najčešće se slave s jelom (blagovanjem). Ovo vrijedi za radosne događaje (rođendan, vjenčanje, diplomiranje...) kao i za slučajeve žalosti. Tako gozba pripada i u sprovod.

Zajedničko jedenje povezuje i daje dublje doživjeti zajedništvo. Stvara odnos. Razgovori, oslobođeni žurbe svakodnevice, mogu postati dublji i autentičniji. Može nastati novo.

Dati nekome jesti izraz je ljubavi. Pozvati nekoga na jelo znači: „Želim zajedništvo s tobom. Važan si mi. Vrijedan si mi. Jedi i pij, raduje me da ti prija i čini dobro.“ U jedenju želimo darovati svoju ljubav. I u biti čeznemo ne samo za tim da dadnemo jelo, nego same sebe, da s drugima darujemo svoju ljubav, da bi im ona činila dobro i da bi oni time oživjeli.

Upravo to čini Isus. On daje sama sebe. Daje sve što ima. „Jedite i pijte, ovo je tijelo moje, ovo je krv moja. To sam ja za vas.“ Isus daje samoga sebe za hranu i piće. Daje sve što ima. Bog nam u njemu daje sve što ima. „*On ni svog vlastitoga Sina ne poštedje nego ga za sve nas preda - kako nam onda neće s njime sve darovati?*“ (Rim 8,32). Tajna Euharistije je tajna Božje ljubavi koja se daruje u Isusu Kristu.

To nam je Isus htio darovati kad je uvečer prije svoje muke na gozbi oslobođenja naroda Izraela, slaveći Pashu, ustanovi Euharistiju: Gozbu njegove ljubavi prema nama u kojoj je unaprijed izvršio znakovito (sakramentalno) predanje svoga života na križu.

1.2. Krštenje (živi odnos) kao pretpostavka

(slika) Ipak Euharistija ne postaje bez daljnega iskustvo ove njegove ljubavi. Ovo ima jednu bitnu pretpostavku.

- Pogledajte ružu.
- Razmislite: Što je ruža? Što ona može značiti?

Kratka šutnja da bismo skupili odgovore

Ruža je za mnoge ljude znak ljubavi. Ipak ruža postaje znakom ljubavi ne samo ondje gdje je dvoje ljudi skupa na putu. Prazna je ruža ako ju darivamo osobi prema kojoj nemamo nikakva odnosa i prema kojoj ne želimo stupiti u odnos.

Tako i Euharistija ima za pretpostavku da već živimo u jednome prijateljskom odnosu prema Gospodinu Isusu Kristu. Ona pretpostavlja krštenje, odnosno obnovu krštenja, vjeru u uskrsnuće Isusa Krista. Jer Isus Krist slavi s nama gozbu svoje ljubavi. Euharistija je slavljenje Isusa Krista. Jer Isus Krist slavi s nama gozbu svoje

ljubavi. Euharistija je slavljenje Novoga saveza, povezanosti s Isusom Gospodinom i međusobno. Euharistija je iz ovoga razloga u Prvoj Crkvi bila treći sakrament, nakon krštenja odraslih i potvrde.

(slika) Kršćanke i kršćani Prve Crkve prolazili su - slikovito rečeno – kroz dvojna vrata, dok su smjeli sudjelovati na Euharistiji. Sljedeća skica daje ovo prepoznati. Sama simpatija još ne sačinjava odnos. Za to je potrebna odluka, Da, neovisno o trenutačnim raspoloženjima.

Prvi *Da* kršćanskome životu, koji je vodio kroz prva vrata, bijaše početak katekumenata. Druga vrata bijahu sklapanje saveza u krštenju. Bila je to svjesna odluka za Isusa Krista i jasno vezivanje uz zajednicu kršćana. To je stvaralo novu skupnost i život jednih za druge snagom Isusa Krista.

Kratko protumačiti skicu:

1. vrata: početak katekumenata
→ put katekumenata
2. vrata: krštenje ako primanje u Crkvu.

Sada više nitko i ništa nije moglo rastaviti krštenike od ljubavi Božje. Ni smrt ne može više razoriti skupnost. To znači: došlo što mu drago. Njihov život je imao budućnost jer su se oni vezali uz uskrsnuloga Gospodina Isusa Krista.

Euharistija je slavljenje ovoga krsnog saveza. Slavljenje povezuje, slavljenje produbljuje odnos. Kad oženjeni slave dan svoga vjenčanja, ovo ponovno budi radost skupnosti. Oni jedno drugo iskusuju dublje kao dar. I ovdje je bilo tako. Slavljenje Euharistije jača povezanost s Uskrsnulim i međusobno. Kršćanke i kršćani Prve Crkve doživljavali su ovdje duboku sreću.

Time je već rečeno ono prvo: „Euharistija - put preobrazbe“ želi nam pomoći produbiti već postojeći odnos prema trojedinome Bogu i prema zajednici vjernika.

1.3. Otkriti blago Crkve

(slika) Euharistija je u Katoličkoj crkvi središnja. Ona je srce Crkve.

U razgovoru s drugim Crkvama i konfesijama Euharistija se ponekad, posebno u pravilima Katoličke Crkve koja ju okružuju, smatra zaprekom za ekumenizam. Ipak je li to tako? Ta što je ekumenizam? Je li ekumenizam najmanji zajednički nazivnik, o kojem su svi kršćani sada jedinstveni? Tada bi razumijevanje Katoličke Crkve moglo biti zapreka.

Ipak mi ekumenizam možemo gledati i drukčije, naime kao mjesto gdje mi svoja blaga međusobno dijelimo i uzajamno se obogaćujemo. Na to su već 1976. godine pozvali Frere Roger Schutz i Majka Terezija. „Hoćemo li u svom traganju za pomirenjem naučiti kako ćemo ono najbolje naše staviti na raspolaganje i ono najbolje drugih moći prihvatiti, u istoj ljubavi jednih prema drugima kojom nas Krist ljubi? Isuse Kriste, zahvaljujemo ti za to da je katolička Crkva Crkva Euharistije, ukorijenjena u tvojim riječima 'ovo je tijelo moje, ovo je krv moja', da daje život iz tvoje divne nazočnosti.

Zahvaljujemo ti za to da su Evangeličke crkve riječi, koje u sjećanje neprestano dozivaju snagu tvoga Evanđelja. Zahvaljujemo ti za to da su pravoslavne Crkve u svojoj vjernosti tako često dovedene dotle da idu do krajnjih granica ljubavi“ (Moliti s Majkom Terezijom, Kanisius 1996).

Dijeliti s voje blago s drugima. Ipak poznajemo li veliko blago svoje Crkve: Euharistiju?

Drugi vatikanski koncil naziva Euharistiju „izvor i vrhunac čitavoga kršćanskog života“ (LG 11). Ona je preko liturgijske reforme pokušala otvoriti ovaj izvor vjernicima u novom i produbljenom obliku. Zato se danas Euharistiju normalno slavi na materinskome jeziku. Iako vjernici tako sve (jezično) mogu razumjeti, oni (sadržajno) sve manje shvaćaju o čemu se radi. Raste broj ljudi kojima euharistijsko slavlje postaje stran ritual. Oni više ne znaju zašto činimo znak križa, zašto ustajemo ili klečimo itd.

Ali ni sve znanje nije dostatno ako ne dobijemo pristup u tajnu (grčki: misterij, otajstvo). Ovdje tajna ne znači nešto što ne znaš točno, nego stvarnost, dostupnu samo preko vlastitoga iskustva. Svatko osobno mora naći nutarnji pristup do slavljenja Euharistije.

Euharistijsko slavlje može za njega tada postati izvorom kršćanskoga života.

To drugim riječima znači: radi se o tome da mi sami postanemo ponovno svjesni kakvo nam je blago povjereno u euharistijskome slavlju. Ovo blago hoće pomoći otkriti tečaj „Euharistija - put preobrazbe“.

Kako?

1.4. Teme

(slika) Predstavimo ukratko sedam tema seminara:

1. Seminar započinje s temom: „*Ponovno otkriti tajnu - Euharistija kao zahvaljivanje*“. Euharistija je velika tajna vjere. Na jednom središnjem mjestu euharistijskoga slavlja ovo je također i izrečeno: „Tajna vjere“, na što zajednica odgovara: „*Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo.*“
Polazeći od biblijskoga predstavlja Euharistije, pashalne gozbe, ova se tajna rasvjetljuje u različitim vidicima ovoga slavlja. „*Euharistija kao zahvaljivanje*“ hoće nam pomoći da svoju svakodnevicu gledamo u novome svjetlu.
2. „*Dobrodošli na gozbu ljubavi - Uvod i Kyrie*“. Sada se okrećemo obredu euharistijskoga slavlja koje nas korak po korak uzima sa sobom na put koji preobražava naš život. „Obred“ po svom porijeklu znači „put preobrazbe“. Dvojica učenika iz Emausa, koji su ojađeni i na tlu razoreni otišli iz Jeruzalema, iskusili su preobrazbu u susretu s Isusom Kristom. Njihova iskustva vode nas korak po korak u nutarnje doživljavanje Euharistije, na put preobrazbe koji započinje s time da smo svi mi, takvi kakvi smo sada, „*dobrodošli na gozbu ljubavi*“.
3. „*Kad nam zasja 'svjetlo' - Božja riječ*“. U slušanju stranca otvara se kod učenika iz Emausa obzor. Svjetlo, koje ponovno oživljava njihovo srce, dolazi u njihov život. Takvo proširivanje obzora hoće nam Božja riječ dati tako da nas

uvede u božansku perspektivu gledanja života. To ne otklanja probleme i pitanja, ali „svjetlo“ koje je ponovno zasjalo naznačuje pravac i put, kako možemo novom snagom dalje nastaviti put.

4. „Kako 'predanje' postaje oslobođenje - priprava darova i Euharistijska molitva“. Ne preobražava znanje, nego „upuštanje“. Isus je čitav svoj život predao spasenjskoj volji Božje ljubavi i tako postao slobodan čovjek. Ako smo jedno s Isusovim predanjem, iskusit ćemo oslobođenje i duboku sreću. Jer euharistijska preobrazba (pretvorba) kruha i vina hoće preobraziti i naš život.

5. „Tada im se otvoriše oči – pričest kao zajedništvo u ljubavi“. U susretu gozbe učenicima iz Emausa se otvoriše oči. Oni su otkrili kako ih je povezivala Isusova ljubav i ispunjavala radošću.

Kako je moguće „Pričest kao zajedništvo u ljubavi“ s Isusom i međusobno doživjeti danas? Kako nam obred pomaže doći do ovoga iskustva? NA takva pitanja čut ćemo poneki neobičan odgovor.

6. „Pokrenuti Božjom ljubavlju - poslanje i blagoslov“. Pričest s Isusom Kristom u gozbi za učenike iz Emausa ne bijaše kraj njihova puta - naprotiv: iskustvo pričesti dalo im je krenuti da svojoj braći i sestrama donesu poruku nade. „Pokrenuti Božjom ljubavlju“ otvorit ćemo se za svoje poslanje. U blagoslovu nas se za to daje Božja snaga.

7. „Zajedno slaviti Božju budućnost - Euharistija sa slavljenjem agape.“ Seminar se slijeva u slavlje. Usred tjeskoba našega života mi smo u Euharistiji uzeti u Božju vječnu budućnost. Pristupili smo „Jaganjčevoj svadbenoj gozbi“, na vječno nebesko slavlje. Novi, dubok doživljaj Euharistije vodi nas do slavlja agape, gdje međusobno dijelimo svoje darove.

Napomena: Tko ide zajedno putem kroz seminar, na kraju će shvatiti obred sa svim znakovima. Obred tako postaje prislan i može postati dragocjena pomoć u životu.

1.5. Pet elemenata tečaja

(slika) Kod tečaja „*Euharistija - put preobrazbe*“ pojedini se susreti oblikuju s puno promjena. Ali pritom postoje i elementi koji se uvijek vraćaju.

Kratko ću spomenuti pet elemenata:

1. Slušate poticaj

Poticaji hoće protumačiti smisao euharistijskoga slavlja i dovesti u vezu s vlastitim životom. Hoće vam dati poticaje i pomoć za dublji susret sa sobom i s tajnom Euharistije. Važno je da ono što čujete primijenite na svoj život osobno. Misli kao: „Ali to bi trebao čuti moj muž, moja žena, moj... ne znam tko...“ ne koriste putu jer radi se o vama osobno, o vašem novom početku. Na vas se misli (O vama se radi). U ovome smislu smijete jednom biti posve „sebični“.

2. Događaju se razgovori

Poticaji se prekidaju razgovorima. U grupi želimo razmijeniti svoja iskustva i pitanja. Dobro je uvijek se pridružiti istoj grupi da bi mogla rasti međusobna prisnost.

Što se u grupi razgovara, ne iznosi se van. To je važno. Uostalom: Sve je dragovoljno. Zato u grupi nitko ništa ne mora reći. Smiješ biti ondje i jednostavno slušati.

Može biti da netko rado posjećuje seminar, ali ne želi sudjelovati u grupi. To je također moguće. I za to nudimo mogućnost da vrijeme razgovora u grupi provedete u tišini.

Daje se i mogućnost postavljati pitanja. Svoja pitanja možete anonimno napisati na cedulju i staviti u ovu kutiju za pitanja.

Pokazati kutiju za pitanja.

Za vrijeme razgovora u grupi bit će i nešto za osvježanje.

3. Mistagoški elementi: iskustva obreda

Hoćemo ne samo slušati i razmjenjivati iskustva, nego se upustiti i na nutarnje doživljavanje pojedine jedinice. Mistagogijom smatramo uvođenje u doživljavanje, u egzistencijalno iskustvo obreda. Takvi mistagoški elementi povezuju naš život s obredom Euharistije i daju da postane plodan za život.

4. Meditativni elementi

Za opuštanje i dobro raspoloženje pjevamo pjesme. Meditativna glazba i meditativni elementi pozivaju na to da se dadnemo osloviti (zahvatiti) cjelovito.

5. Poticaji za vrijeme tišine kod kuće

„Ne vrijedi puno znanja, nego kušanje“ (Ignacije Loyolski). Ovo kušanje događa se u vremenu tišine kod kuće. Za ovo svakodnevno vrijeme razmišljanja dobivate poticaje. Ali ovi poticaji nemaju nikakve veze s domaćim uratkom ili zadaćom. Oni, naprotiv, s jedne strane bude vaše zanimanje, a s druge strane su vam pomoć da uđete u dublji odnos s Bogom, odnosno produbite ovaj odnos razmatranjem Božje riječi ili elemenata euharistijskoga slavlja.

Pokazati bilježnicu za sudionike.

Pritom hoćemo u vremenu tišine posebno izoštriti pogled za zahvalnost. Pozvani ste zahvaljivati za sve darove svakodnevice. Tko želi, može za svaku zahvalu u šalicu staviti zrno žita. Skupit ćemo ovo zrnje i na kraju seminara od njega ispeći zajednički „kruh zahvale“.

Uostalom: Ako netko želi ići putem a ne može svaki puta biti nazočan, postoji mogućnost pročitati izlaganje u Čitanci.

Pokazati Čitanku.

Tako ostajemo skupa na putu.

Na kraju ovoga predstavljanja seminara - kao mali primjer (za kušanje) - meditacija.

Sljedeću meditaciju održati u slobodnu obliku.

Razmatranje o slici:

(slika) Nepoznati westfalski umjetnik naslovio je sliku „Izlijevanje Duha Svetoga“. Euharistija nas hoće uvesti u duhovski život.

Duh Sveti – na slici prikazan kao golub – donosi u hostiji Isusa Krista, koji se potpuno dariva u svojoj ljubavi. Pritom postaje očito: Krist sjedinjuje zajednicu učenika i Mariju. Jer od predanoga Krista na oltaru (stol), od svete Euharistije, do svakih usta dopire jedna zraka. Krist dodiruje sve. On dodiruje njihova usta (njihov jezik).

Po ovom iskustvu njegove ljubavi oni su uvedeni u njegovu dinamiku ljubavi. Tako se učenici obraćaju jedni drugima da dalje govore o Isusovoj ljubavi i da ju prenose. Euharistija vodi do priklanjanja ljudima. Tako Euharistija hoće preobraziti čovjeka.

- Meditativna glazba
- Kratka šutnja
- Ovu meditaciju eventualno zaključiti kratkom zahvalnom molitvom.

Ima li još pitanja u vezi sa seminarom „Euharistija - put preobrazbe“?

2. Pripravno bogoslužje

Napomena: Pored predloženoga Evanđelja mogu se uzeti čitanja Velikoga Četvrtka ili Tijelova. U tom slučaju će se naravno prilagoditi uvod u tekstove Pisma i odgovarajući dio u propovijedi preskočiti. Tada odmah iza uvoda slijedi odlomak o uvodu u seminar.

1 Kor 11,23-26

Lk 24,13-35

Propovijed

Ako je predug, dio propovijedi se može kod predstavljanja pojedinih susreta tečaja skratiti tako da se spomenu samo prva tri susreta,

Uvod

„Razlomi kruh i dade im“ – Euharistija, izvor snage i vrhunac kršćanske vjere – sljedećih tjedana ćemo produbljeno slijediti. Raduje me što vam u ovome nagovoru smijem pobliže predstaviti seminar *„Euharistija – put preobrazbe“*.

Energija, snaga, power – a s time povezano nada, oduševljenje, budućnost – to danas traže mnogi ljudi.

Mjesta gdje ovo traže vrlo su različita:

- fitness, sport, kretanje
- sredstva za jačanje svake vrste
- praznici ili mirovanje
- duhovne ponude u svakom pravcu.

I mi uvijek iznova trebamo snagu da bismo tako ovladali nekim poteškoćama u našem životu. A - gdje nalazimo ovu snagu? Recimo u euharistijskome slavlju?

Iskustva

Jedan otac bio nedavno na misi sa svojim sinom. Nakon toga reče sin: „Tata, to je bilo užasno dosadno“. Nije li to iskustvo mnogih ljudi: misa im ne „donosi“ ništa. I zato danas na mnogim mjestima sve manje ljudi dolazi na bogoslužje.

Ali ima i drugih ljudi koji tvrde upravo suprotno. Oni su u Euharistiji otkrili izvor snage koja ih jača, oživljava, hrani i daje im uvijek novu nadu.

O čemu se radi u Euharistiji?

Tajna: Isusa primiti i ljubiti

Mi – ili većina od nas – smo kao djeca kod pripreve na prvu svetu pričest uvedeni u euharistijsko slavlje. Tada smo više ili manje išli redovito na svetu misu. Ali znademo li kao odrasli, o čemu se u euharistijskome slavlju radi? Jesmo li primili odraslima primjeren uvod u ovo slavlje, koje Crkva označuje kao „izvor i vrhunac kršćanskoga života“?

Poznajemo li smisao pojedinih riječi i obreda?

Sljedeći izazovan citat može se i izostaviti

Pokojni prelat Mäder iz Basela reče jednom izazovno: „Danas je u Crkvi previše onih koji „papaju hostije“ (koji dolaze pojesti komadić kruha) a premalo njih koji se otvaraju tajni, da u malome komadiću kruha prime i ljude samoga Isusa Krista.“

U euharistijskome slavlju je nazočan Isus. On nam se raduje. On nas ljubi. On nas naziva svojim prijateljima. Kao tada u dvorani Posljednje večere, tako nam i danas hoće dati ono dragocjeno što ima: Sama sebe, svoje tijelo is voju krv. Ne voli nas samo za „papanje“. Ne – naprotiv: On nam za hranu daje sama sebe, kao sredstvo za život da bismo živjeli po njemu i njegovom snagom i ljubavlju.

Pitanje je: Vjerujemo li to? Vjerujemo li u to što ovdje slavimo? Sve ovisi o kvaliteti naše vjere. Isus je uvijek iznova govorio o potrebi vjere. Jer samo ondje gdje mu se ljudi priklone s velikom vjerom, primit će njegovu ljubav i njegovu spasonosnu snagu. Tako je Isus

rekao satniku koji ga je zamolio da mu ozdravi slugu: „*Idi! Neka ti bude kako si vjerovao!*“ (Mt 8,13).

Eventualno ispričati primjer žive vjere u Isusovu nazočnost u Euharistiji, kao primjerice:

1. „Tako živu vjeru doživio sam u Africi. Kad je svećenik kod pretvorbe podigao Kristovo tijelo i krv, vjernici su zapljeskali i pozdravili Isusa Krista u ovim svetim znakovima i često mu se klanjali pjesmom.“

2. Primjer Brata Klause:

Nikola iz Flüelija, nazvan brat Klaus, veliki svetac Švicarske, živio je od 1417. do 1487. u Flüeliju u kantonu Obwalden. Prvih pedeset godina svoga života proveo je kao bogat imućan čovjek, obavljajući visoke svjetovne službe. Ipak je pomalo osjećao toliko snažno Božji poziv da potpuno živi samo za svoga Gospodina, da je na dan svetoga Galla (16. listopada) 1467. napustio sve i otišao u samoću. Ovoga je dana započelo i veliko čudo posta, koje je potrajalo preko 20 godina sve do njegove smrti. Više nije uzimao ni hranu ni piće.

Brat Klaus živio je iz Euharistije. Jednom je priznao svome ispovjedniku, da „kad je kod svete mise i svećenik uživa sakrament, on od toga primi snagu da može biti bez jela i pića – inače to ne bi izdržao.“ Time se obistinjuje Isusova riječ: „Tijelo moje pravo je jelo i krv je moja zaista piće“ (Iv 6,55).

Kod prvoga susreta: „*Ponovno otkriti tajnu – Euharistija kao zahvaljivanje*“ radi se o uvodu u srce euharistijskoga slavlja. Pritom upoznajemo puno toga što Biblija o ovome slavlju govori. Ovaj prvi susret hoće, kao čitav seminar, ponovno probuditi i produbiti vjeru u Isusa Krista.

Kad susretnemo Isusa Krista i vjernički ga prihvatimo, kad mu dopustimo da u nama i preko nas djeluje, on nas tada otkupljuje, ozdravlja i oslobađa. Njegova ljubav preobražava naš život.

Iskustvo preobrazbe na temelju pripovijesti o Emausu

Razočarani, rezignirani, oborenih glava odlaze dvojica učenika iz Jeruzalema. Tu ih susreće Isus. Prihvaća ih takve kakvi jesu. Hrabri ih da izreknu svoja razočaranja i sve što im trenutačno čini život teškim.

Tako započinje euharistijsko slavlje: „*Dobrodošli na gozbu ljubavi – Uvod i Kyrie*“. Takav kakav si sada prihvaćen si i dobrodošao.

Zatim Isus razgovara s dvojicom učenika. Njima se malo-pomalo otvaraju oči i srce. „*Nije li gorjelo srce u nama, dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?*“ I nama bude toplo oko srca „*kad nam sine (zasja) 'svjetlo' – Božja riječ*“. Sam Isus hoće preko svoje riječi progovoriti i nama i dati nam svjetlo za našu sadašnju životnu situaciju.

Zatim ova dvojica stranaca pozivaju Isusa u kuću, u svoj život. Otvaraju mu e i povjeravaju. Pritom otkrivaju: „*kako 'predanje' postaje oslobođenje – priprava darova i euharistijska molitva*“. Mi pri ovome susretu otkrivamo kako Isusovo 'predanje' Očevoj volji postaje blagoslovom i kako i naše „povjeravanje njemu“ postaje blagoslovom.

Isus pritom preuzima ulogu domaćina. On uze „*kruh, blagoslovi Boga i dade im*“, „*tada im se otvoriše oči – pričest kao zajedništvo u ljubavi*“. Oni su prepoznali Isusa. Kada u svoje srce (u sebe) primimo Isusa i njegovu ljubav, onda to ima učinak.

Posljedica toga jest: Učenici u sebi osjećaju toliko silnu radost da smjesta kreću i prevaljuju put od oko 12 kilometara žureći k drugim učenicima da im priopće što su iskusili. „*Pokrenuti Božjom ljubavlju – poslanje i blagoslov*“. Božja ljubav hoće i nas danas pokrenuti da kao i ova dvojica učenika pođemo k ljudima koji su malodušni i rezignirani i da im donesemo radost i nadu.

O ovim se iskustvima radi na seminaru: „*Euharistija – put preobrazbe*“.

Slaviti Božju budućnost

Vrhunac će biti euharistijsko slavlje na kraju seminara: „*Zajedno slaviti Božju budućnost – euharistijsko slavlje sa gozbom agape*“. Pritom smo puni radosti svjesni da smo već uzeti u Božju vječnu budućnost, u njegovu slavu. Jer u euharistijskome slavlju smo na otajstven način povezani s čitavim nebom. I znademo, po Isusu

Kristu, uskrsnulome Gospodinu, Spasitelju i Otkupitelju, bit će sve dobro, kod nas samih, kod svih ljudi, koji mu se otvaraju, i kod čitavoga stvorenja.

„Sve je dobro kad se dobro svršilo!“ govorimo svakodnevnim jezikom. U ovaj nerazorivi život uzima nas euharistijsko slavlje.

Tko hoće naći živi pristup u tajnu euharistije, za njega će ona postati neiscrpivim izvorom snage.

Eventualno su na mjestu još neki naputci, kao:

- izvidni susret
- poziv svima

Molitva vjernika koja slijedi nalazi se krupnije tiskana kao predložak za kopiranje na str. ?

Molitva vjernika

Nebeski Oče, u Euharistiji tvoga Sina hoćeš nas nahraniti i oživjeti. Hoćeš nas u gozbi ljubavi ponovno ispuniti božanskom ljubavlju. Hoćeš ozdraviti i obnoviti naš život. Zato te molimo:

- Daj nam ponovno otkriti izvor tvoje ljubavi u Euharistiji i radosno iz njega piti.
- Daj ljudima, koji su umorni i bez nage, kao učenici iz Emausa, iskusiti tvoju blizinu.
- Daruj našoj župi po seminaru o vjeri produbljenje u vjeri i zajedništvu.
- Daj svim kršćanskim crkvama čuvati njihovo blago vjere i daj im u uzajamnom poštovanju postati jedno.
- Vodi sve, koji u Crkvi nose odgovornost, sve laike, svećenike, biskupe i papu, svojim Svetim Duhom da bi donosili ispravne odluke.
- Daj nam snagom pričesti postati ljudima koji blagoslivljaju, ljudima koji zrače radost.

Dobri Bože i Oče, još nam je puno toga na srcu. Daj nam svima ono što trebamo i pomози nam u svemu se pouzdati u tvoju volju. To te molimo po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Zaključna misao: Poziv na seminar: „Euharistije – put preobrazbe“.

Dopustite da vas Bog ponovno iznenadi seminarom „*Euharistija – put preobrazbe*“! Seminar traje sedam večeri. Dođite na prvi, 2izvidni“ susret. Nakon toga ćete odlučiti hoćete li sa seminarom nastaviti i sudjelovati u druge tjedne. Ukoliko je seminar i za vašu današnju životnu situaciju hoće biti obogaćenje i blagoslov, bila bi prava šteta izostati.

- Dajte samima sebi novu priliku!
- Pozovite prijatelje i rodbinu
- Na izlazu uzmite pozivnice
- Prva tema seminara održat će se u ?

Čitanje Prve poslanice svetoga apostola Pavla Korinćanima (1 Kor 11,23-26)

Molitva vjernika

3.

Predlošci za kopiranje u pregledu

Ovaj pregled služi predavačima, kao i organizatorima seminara da na vrijeme pripreme materijale za pojedinačne susrete seminara.

Pripravno bogoslužje:

- Tekst čitanja (1 Kor 11,23-26)
- Molitva vjernika
- 1. Prva jedinica:
 - Pitanja za razmjenu u malim grupama
 - Umetak za predmetnu bilježnicu
- 2. Druga jedinica:
 - Pitanja za razmjenu u malim grupama
 - Biblijski tekst „Pripovijest o Emausu“ (Lk 24,13-35)
 - Lastenblatt (?)
- 3. Treća jedinica:
 - Pitanja za razmjenu u malim grupama
 - Gdje mi je sinulo svjetlo?
- 4. Četvrta jedinica:
 - Pitanja za razmjenu u malim grupama
- 5. Peta jedinica:
 - Pitanja za razmjenu u malim grupama
 - Sveto „Erschauern“ (?)
- 6. Šesta jedinica:
 - Pitanja za razmjenu u malim grupama
 - Upitnik „Kako dalje“

- Priprava na bogoslužje
 - Listić za vrjednovanje seminara
7. Sedma jedinica:
- Tekst čitanja
 - Skica tijeka susreta: Bogoslužje
 - Biblijski citati

Predavanja:

- 1. Ponovno otkriti tajnu - Euharistija kao zahvaljivanje**
- 2. Dobrodošli na gozbu ljubavi - Uvod i Kyrie**
- 3. Kad nam zasja „svjetlo“ - Riječ Božja**
- 4. Kako „predanje“ postaje oslobođenje - Priprava darova i Euharistijska molitva**
- 5. Tada im se otvoriše oči - Pričest kao zajedništvo ljubavi**
- 6. Pokrenuti Božjom ljubavlju - Poslanje i blagoslov**
- 7. Zajedno slaviti Božju budućnost - Euharistija sa slavljem agape**

Prva jedinica:
Ponovno otkriti tajnu –
Euharistija kao zahvaljivanje

Priprava 1. jedinice

Cilj jedinice
Materijal
Predsusret

Susret

1. Uvod

Pozdrav i pjesma
Smisao i sadržaj tečaja
Molitva za sabranost
Pjesma

2. Poticaj

2.1. Pashalno slavlje: Exodus – Izlazak u Obećanu zemlju
2.2. Pravo Vazmeno Janje
2.3. „Ovo činite meni na spomen“
2.4. Realna prisutnost
Glazba

3. Razmjena u malim grupama

4. Zaključak

Pjesma

- 4.1. Euharistija kao zahvaljivanje
 - 4.2. Promatranje slike, glazba
 - 4.3. Naputci u vezi s popratnom bilježnicom
- U vezi sa zrcima zahvalnosti
Pitanja i naputci
Pjesma i blagoslovna prošnja

Priprava uz prvu jedinicu

Naputak. Ova prva jedinica je relativno duga. Ona je mogućnost kako se može uvesti u seminar. Mogu se iznijeti i drugi pristupi i postaviti druga težišta.

Cilj prve jedinice

Ova prva jedinica hoće prije svega započeti s biblijskim pristupima tajni euharistije.

Polazeći od biblijskog predslavlja – vazmeno slavlje – napeti luk do vječne svadbene gozbe. Sudionici trebaju tako dobiti volju upustiti se u nutarnji proces puta euharistijskoga slavlja.

Materijal za ovu jedinicu

- Kopije „Razmjena u malim grupama“
- Pozivnice na predmetnu bilježnicu
- Zrna žita (zrnca zahvale) i posuda (eventualno posuda za hostije)

Standardni materijal

- govornica, projektor, platno, folije, Čitana (Predmetna bilježnica), Bilježnica za sudionike
- CD-player, glazba
- Kutija za pitanja s pisaljka i papirom za bilješke (DIN-A6)
- Blagajna
- Prospekti o seminaru

Predsusret tima-POV

Tijek

- Pjesma

- Upoznati jedni druge (razmjena) ukoliko se to nije dogodilo već u pripravi
- Objasniti organizacijska i otvorena pitanja
 - Vođenje grupa: Tko? Zamjena (tko)
 - Tko prati osobe koje žele poći u tišinu?
 - Kako oblikovati grupe?
 - Gdje će se događati susreti grupa?
- Uvod u temu i pitanja za grupu (predati i protumačiti):
 - pitanja koja bi mogla spriječiti daljnji proces nakon grupe osobno prijaviti
- Pjesma i molitva

Prvi susret

1. Uvod

Pozdrav i pjesma, Uvod u seminar

Ima smisla ovdje dati nekoliko naputaka u vezi sa seminarom. Tako primjerice u vezi s nutarnjim stavom:

- Seminar je „sada za mene“.
- Važno je slušati srcem što mene oslovljava.
- Opustiti se i nasloniti.

Za opuštanje može poslužiti dosjetka (pošalica).

Dvojica monaha studiraju neprekidno u velikoj biblioteci svoga samostana. Generacije prije njih ovdje su skupile sva blaga duha i duše svijeta. Tako oni čitaju u knjigama od rana jutra sve do večeri, dok im jedan od braće ne mora donijeti uljanicu.

Davno su im se od studiranja umorile oči i ostarjelo srce.

„Bože moj“, uzdahne jedan.

Drugi iznenađeno pita: „Jesi li ga konačno pronašao?“

(Dvojica monaha kreću studirajući knjige na put tražiti Boga. I mi smo pozvani upustiti se na put da bismo u euharistiji otkrili veliko blago Božje ljubavi i dopustili da nas ova ljubav sve više preobrazi.)

Zamislite sebi sljedeću situaciju: Mladić zna da idete češće u crkvu i pita vas: „Možete li mi reći što je Euharistija?“

Skupiti odgovore, eventualno i razmjena u grupama po dvoje (sa susjedom).

Ima puno mogućih odgovora. Prema katoličkoj vjeri euharistijsko je slavlje nešto jako važno i središnje: Ono je „*izvor i vrhunac čitavoga kršćanskog života*“ (LG 11).

Na ovome seminaru: „Euharistija – put preobrazbe želimo ponovno otkriti ovaj izvor, ponovno iz ovoga izvora crpiti, da možda

ga čak prvi put tek pravo otkriti. Danas započinjemo s temom: „Ponovno otkriti tajnu – Euharistija kao zahvaljivanje“

Sakrament ljubavi

(slika) Na početku pogledajmo srž Euharistije.

U vezi s tim slika ruže:

- Što znači ruža?
- Što ljudi ružom izražavaju?

Skupiti odgovore.

Ruža je znak ljubavi. Znak znači sakrament. Znak, sakrament Euharistije hoće nam pokazati Božju ljubav i dati da ju iskusimo.

Pri tome nam pomaže slika ruže. Ako bismo ružu rastavili na sve pojedinosti, kad bismo sve znanstvene spoznaje (rezultate) i biokemijske podatke o njoj znali, ne bismo razumjeli njezin smisao i njezinu pravu ljepotu.

Tako je i kod euharistijskoga slavlja. Ono se ne smije i ne može rastaviti da se, primjerice, usredotočimo samo na primanje pričesti. Ako bi se izuzeli pojedini dijelovi, to je kao da bismo pojedine latice ruže izdvojili. Njezina ljepota bi bila narušena. Tako je i euharistijsko slavlje kao cjelina tajna, misterij velike Božje ljubavi.

Tajni se možemo samo s divljenjem i klanjanjem otvoriti. U tajnu se možemo samo s ljubavlju dati uvesti. U tome nam želi pomoći današnji susret.

Kutija za pitanja

Još nešto: Ako imate pitanja i želja, napišite ih i stavite u „kutiju za pitanja“. Tijekom seminara ćemo se njima pozabaviti.

Molitva za sabranost:

Euharistija je povezana sa susretom. Susretom s trojedinim Bogom i susretom međusobno. Zato se sada želimo u susret ući molitvom:

Najprije pročitati tiho, pustiti da molitva neko vrijeme djeluje a zatim moliti zajedno.

(slika) Evo me, Bože, pred tobom – takav kakav jesam:

sa svojom čežnjom i svojom nadom,
sa svojom umornošću i svojim stresom,
sa svojim dvojbama i brigama,
sa svom radošću i iščekivanjem,
sa svojim pitanjima, svim svojim neshvaćanjem,
i s još puno toga.

Pomozi mi vidjeti što mi TI sada želiš pokazati.

Pomozi mi čuti što mi TI sada želiš reći.

Pomozi mi osjetiti kako TI ideš zajedno sa mnom i ostaješ uza me.

Zato sam sada pred tobom. Amen.

Tišina, Pjesma

2. Poticaj

Danas se hoćemo približiti tajni Euharistije na putu Biblije, iskustva Božjega naroda.

2.1. Vazmeno slavlje: Exodus – Izlazak u Obećanu zemlju

Za euharistijsko slavlje postoje različita imena: Euharistija, Večera Gospodnja, misa, lomljenje kruha... Teologija ovo slavlje naziva „Pashalni misterij“ (Vazmeno otajstvo). Što to znači?

Misterij znači tajna. Euharistija je tajna. Pasha dolazi od židovskoga pashalnoga slavlja. Ono podsjeća na Izlazak iz Egipta. Pasha znači prolaz u bolji život. Pashalni misterij moguće je shvatiti kao tajanstveni put u bolji život, u bolju budućnost.

Pashalno slavlje je prethodnice (uzor) Euharistije. Kako je došlo do ovoga pashalnoga slavlja?

(slika) To nam pokazuje pripovijest o exodusu, izlasku iz Egipta u obećanu zemlju. Preko Josipa čitava je obitelj Izraela (Jakova) došla u Egipat. U početku su imali dobru poziciju. Ali ovi su stranci malo-pomalo ugnjetavani, porobljavani i pljačkani. Zvali su ih Hebreji (stranci u tuđoj zemlji). Nisu imali nikakvih prava, ni dostojanstva ni slobode. Uzdisali su i stenjali pod teretom ugnjetavanja i porobljavanja.

Kad je zatim faraon izdao naredbu da se pobiju svi novorođeni dječaci, Izraelci su zavapili svome Bogu Jahvi. Bog je čuo njihovo

preklinjanje i naredio Mojsiju da izvede Hebreje iz egipatskoga ropstva u slobodu Obećane zemlje.

Ali faraon nije htio pustiti da odu i tako je došlo do deset zala, koja su Egipćanima „naređivali“. Deseto zlo donijelo je zatim prolaznu promjenu mišljenja. Bog je najavio da se sve prvorodeno u zemlji, životinja i čovjek, ubije., Ali Izraelci su trebali zaklati janje i njegovom krvlju poškropiti dovratke svojih kuća i te noći u kućnome zajedništvu blagovati pashalno janje. Posvuda, gdje su kao znak krvlju janjeta bili poškropljeni dovratci kuća, prvorodenci su bili pošteđeni smrti.

Posljedice u zemlji bijahu toliko uništavajuće da je faraon dopustio izraelcima da odu. Oni su krenuli na put u obećanu zemlju. Nakon prolaza kroz Crkveno more ovaj put ih je vodio u pustinju.

Putovanje pustinjom trajalo je 40 godina, sve dok Izraelci nisu konačno došli u obećanu zemlju, gdje „teku medi i mlijeko“. Započeo je novi život: život u slobodi, dostojanstvu i zahvalnosti.

Biti izveden iz ropstva u Egiptu bijaše i do danas je za Izraelce središnji događaj u njihovoj povijesti s Bogom. Oni se u mnogim psalmima i molitvama sjećaju ovih velikih Božjih djela. Ova velika djela svake su godine dozivana u sjećanje različitim slavljinama i opetovanim obredima. Ovo se događalo prije svega u slavljenju Pashe.

2.2. Pravo Vazmeno janje

(slika) Više od 1000 godina kasnije, u Isusovo vrijeme, židovsko se slavljenje Pashe dogodilo u dva odsjeka: Prvo: u žrtvovanju janjeta koje se događalo poslije podne u jeruzalemskome Hramu i drugo: u blagovanju žrtvenoga janjeta kod pashalne gozbe, koje se sljedeće noći održavalo u obiteljima. Tijekom liturgije pashalne gozbe tumačio je otac obitelji, koji je za ovaj posebni povod bio opremljen dostojanstvom svećenika, značenje obredâ i svojoj djeci dao sažetak čudesne Božje pripovijesti s njegovim narodom.

U Isusovo vrijeme blagdan Pashe postao je višestruk spomendan. Pasha bijaše spomen (uspomena) i godišnje slavlje

četiri najvažnije noći na svijetu: noć stvaranja, kad je svjetlo zasjalo u tami, noć kad je Abraham žrtvovao Izaka, noć izlaska iz Egipta i noć Mesijina dolaska, koja je još prethodila (u budućnosti). Tako je židovska Pasha sjedne strane uspomena (kao što stoji napisano u Izl 12,14)), ali isto tako i dan očekivanja.

Pravo pashalno (vazmeno) janje

(slika) Ovo židovsko slavljenje Pasha dobilo je sada po Isusu Kristu novu – konačnu dimenziju. Ovu novu dimenziju naziva apostol Pavao ovako: „(Očistite stari kvasac da budete novo tijesto, kao što i jeste beskvasni) *jer već je žrtvovana Pasha naša, Krist*“ (1 Kor 5,7).

Ovo novo i konačno prikazuje s eu Evanđeljima u dva gledišta koja se dopunjuju.

Evanđelist *Ivan* usmjeruje svoju pozornost prije svega na *trenutak žrtve*. Kršćanska Pasha – a time i Euharistija – za njega je ustanovljena na križu, u trenutku kad Isus, pravi jaganjac, umire. To se pokazuje time da Isus umire na križu poslije podne 14. nisana (nisan je židovsko označavanje mjeseca), upravo u trenutku kad je u Hramu započelo žrtvovanje vazmenih jaganjaca.

Druga trojica evanđelista, *sinoptici*, usmjeruju svoju pozornost prije svega na *trenutak gozbe*. Priprava posljednje vazmene gozbe, koju je Isus trebao slaviti prije svoje smrti, dobiva u njih posebnu težinu: „Kada dođe Dan beskvasnih kruhova, u koji je trebalo žrtvovati pashu, poslao Isus Petra i Ivana i reče: 'Hajdete, pripravite nam da blagujemo pashu',“ (Lk 22,7-8).

„Kada dođe čas, sjede Isus za stol i apostoli s njim. I reče im: 'Svom sam dušom čeznuo ovu pashu blagovati s vama prije svoje muke...'“ „I uze kruh, zahvali, razlomi i dade im govoreći: 'Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje. Ovo činite meni na spomen.' Tako i čašu, pošto večeraše, govoreći: 'Ova čaša novi je savez u mojoj krvi koja se za vas prolijeva',“ (usp. Lk 22,14-20).

Isus ovdje, na Posljednjoj večeri, simboličnom radnjom unaprijed čini svoje žrtvovanje.

Ovdje se može ukazati na moguć nesporazum.

Ljubav čitavoga Trojstva

(slika) Zašto ova žrtva na križu? Postoji samo jedan razlog: ljubav. I to ljubav čitavoga Trojstva. Pavao govori: „*Ta on (Bog Otac) ni svojega Sina nije poštedio, nego ga je za sve nas predao! Kako nam onda s njime neće sve darovati?*“ (Rim 8,32). Otac, koji svoga Sina ljubi iznad svega, jest dakle onaj koji svoga Sina jedinca predaje i dariva nama. To je žrtva njegove ljubavi.

Sin je sa svoje strane bio spreman predati svoj život. Ako se Ocu sviđa žrtva njegova Sina, onda je to zato jer mu ova žrtva omogućuje ostvariti ono što je u najvišoj mjeri njegova volja, naime: „*da se svi ljudi spase*“ (usp. 2 Tim 2,4). Otac ljubi Isusa neizmjernom ljubavlju jer je ovaj spreman, čak na ovaj način – naime na križu – predati svoj život za svoju braću i sestre. Tako je ovo predanje postalo put da svim ljudima iskaže svoje milosrđe.

Ali i Duh Sveti je bio prisutan. U misi svećenik moli prije pričesti: „*Gospodine Isuse Kriste, Sine živoga Boga, poslušan Očevoj volji, ti si u Duhu Svetomu svojom smrću svijetu darovao život...*“ Time se poziva na Poslanicu Hebrejima u kojoj stoji da Krist „*po Duhu vječnom samoga sebe bez mane prinese Bogu*“ (Heb 9,14).

Snaga Duha Svetoga koji je ljubav, bijaše ta koja je Isusa Krista natjerala predati sebe. Ljubav Duha Svetoga dala mu je prihvatiti i zagrliti križ.

U vezi s ovim može se kratko komentirati i sliku.

Kratka šutnja

2.3. „Ovo činite meni na spomen“ (1 Kor 11,24)

U najranijoj predaji o Euharistiji u Bibliji naglašuje Pavao dva puta riječ „spomen“: „*Doista, ja od Gospodina primih što vama predadoh: Gospodin Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši razlomi i reče: 'Ovo je tijelo kmoje – za vas. Ovo činite meni na spomen.'* Tako i čašu po večeri govoreći: *Ova čaša novi je savez u mojoj krvi. Ovo činite, kad god pijete, meni na spomen*“, (1 Kor 11,23-25).

(Slika) Vratimo se još jednom na pashalnu liturgiju. Ondje još i danas stoji: „*Svatko iz svakoga plemena mora sebe smatrati kao da je on osobno izišao iz Egipta.*“ Pashalno slavlje tako nije samo sjećanje na nešto prošlo. Nego u ovome slavlju prošli događaj spasenja postaje sadašnjost i ponovno djelotvoran.

Kao u pashalnome slavlju ni u euharistiji se ne radi samo o sjećanju na nešto prošlo, nego o sadašnjem djelovanju Boga koji oslobađa. To se odnosi na svakoga osobno. Isus postaje prisutan i djeluje danas na nama svoje otkupljenje i oslobođenje. Drugim riječima: mi kod svakog euharistijskoga slavlja na sakramentalan način stojimo pod Isusovim križem.

Drugi vatikanski koncil opisuje ovo sljedećim riječima: „Naš je Spasitelj na posljednjoj večeri, one noći kad bijaše izdan, ustanovio euharistijsku žrtvu Tijela i Krvi, da ovjekovječi žrtvu na križu kroz stoljeća, sve dok ne dođe, te da tako Crkvi, svojoj ljubljenoj Zaručnici, povjeri spomenčin svoje smrti i uskrsnuća, vazmenu gozbu na kojoj se Krist blaguje, duša se napunja milošću i daje nam se залог buduće slave“ (SC br. 47).

Drugim riječima: njegovo predanje nama se nastavlja.

2.4. Realna prisutnost

U vezi s ovim iskustvo protestantskoga župnika Scotta Hahna. On opisuje kako je doživio svoju prvu misu: Stajao sam dakle tu, inkognito, ja protestantski župnik u civilnome odijelu, i ušuljao sam se odostraga u katoličku kapelicu u Milwaukee, da doživim svoju prvu misu. Onamo me je natjerala radoznalost i nisam bio siguran je li to zdrava radoznalost. Studirao sam spise prvih kršćana i našao mnoge naputke u vezi s 'liturgijom', 'euharistijom', 'žrtvom'. Za ove prve kršćane bijaše Biblija – knjiga koju sam ljubio iznad svega – nije se mogla razumjeti bez događaja, koji današnji katolici nazivaju 'misa'. Htio sam razumjeti ove kršćane. Ali nisam imao pojma o liturgiji.

Zato sam se odlučio za neku vrstu akademske vježbe: Idi i pogledaj misu. Ali sam se zakleo da neću niti kleknuti niti na bilo koji način sudjelovati na bogoslužju.

Sjeo sam u zadnju klupu ove kapelice, u potpunoj skrovitosti. Preda mnom je sjedio niz posjetitelja bogoslužja, muškarac i žena svake dobi. Njihovo klečanje me se dojmilo, kao i njihova prividna koncentracija na molitvu. Zatim je zazvonilo zvono. Svi su ustali kad je svećenik izišao iz jednih vrata pored oltara. Bio sam nesiguran i ostao sam sjediti... Htio sam radije ostati promatrač. Ostao sam sjediti – s mojom otvorenom Biblijom pored mene.

(slika) Ali tijekom mise nešto me se jako dojmilo. Moja Biblija nije više ležala pored mene – ona je stajala predi mnom – u riječima mise! Jedna je riječ bila iz Izaije, druga iz Psalama, druga opet od apostola Pavla. Za mene je to bilo silno. Najradije bih sve zaustavio i glasno povikao: 'Trebam li vam protumačiti što se ovdje dogodilo polazeći od Pisma? To je veličanstveno!' Ali sam ipak ostao u svojoj ulozi promatrača. Ostao sam gledatelj sve dok nisam čuo svećenika kako izgovara riječi pretvorbe: *'Ovo je moje tijelo... Ovo je krv moja, krv novoga i vječnoga saveza...'*

Osjetio sam kako sve moje dvojbe nestaju. Kad sam vidio kako svećenik podiže bijelu hostiju, osjetio sam kako se iz dubine moga srca izvija molitva: „Gospodine moj i Bože moj. Ti si to uistinu!“ (Iz: Scott Hahn, *Gozba Jaganjčeva*, str. 15).

Franjo Asiški je molio:

„Gospodar svemira
Bog i Sin Božji
ponizuje se
za naše spasenje
skriva se
u malome liku kruha.“ *Glazba*

3. Razmjena u malim grupama

Euharistijsko slavlje vodi do susreta s trojedinim Bogom i s crkvenom zajednicom. Ovo pospješivanje (njegovanje) zajedništva postaje sada moguće u razmjeni u malim grupama-

Općeniti naputci

Želim dati nekoliko naputaka za vrijeme u malim grupama.

- Sve je dragovoljno. Nitko ne mora ništa reći.
- Smisao grupe je osobna razmjena. Jedni drugima možemo priopćiti što nas pokreće. Priopćiti sebe drugima znači: ne davati savjete, nego skupa razmjenjivati kako ja nešto gledam i što sam iskusio. U takvoj razmjeni doživljavamo i solidarnost koja uzajamno hrabri i podupire, a ponekad je i dobro čuti: „Što, i ti to tako doživljavaš?!“
- Ono o čemu se u grupi razgovara, i ostaje ondje (usp. ispovjedna tajna).
- Također postoji mogućnost (navesti mjesto), poći u tišinu (primjerice, kapelica, crkva, prostorija za pobožnost).
- Molim uvijek se na vrijeme vratiti natrag u plenum.

Pitanja za razmjenu

Najprije je dobro uzajamno se predstaviti i reći nešto o motivima zašto smo ovdje došli:

1. Predstaviti se (ime) i očekivanja: Zašto sam došao na ovaj seminar?
2. Koji donos imam prema euharistijskome slavlju?
3. Što mi je danas pomoglo malo bolje razumjeti?

4. Zaključak

Pjesma

4.1. Euharistija kao zahvaljivanje

Euharistijsko slavlje je velika tajna vjere. Na središnjemu mjestu euharistijskoga slavlja ovo se izriekom govori. Svećenik (đakon) usklikne: *Tajna vjere*, na što zajednica odgovara: *Tvoju smrt*,

Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo. Ovu tajnu vjere razmatramo sada slijedeći značenje riječi „Euharistija“.

Na Posljednjoj večeri čitamo o Isusu: „...uze kruh, zahvali...“ (Lk 22,19). U grčkome izvornom tekstu stoji za „zahvali“: „euharisteas“. Odatle dolazi oznaka „euharistija“. Euharistija znači reći hvala: zahvaljivanje.

Euharistija kao zahvaljivanje obuhvaća tri vidika:

Naputak:

Prva Crkva je bitnu jezgu Posljednje večere gledala (vidjela) u euharistiji – velikoj molitvi slavljenja, u čijemu su središtu stajale Isusove riječi ustanovljenja, koju mi danas označavamo kao „euharistijsku molitvu“. „Euharistija“ je latinski prijevod hebrejске riječi „berakha“: slavljenje, zahvaljivanje i blagoslivljanje.

Slijedimo li jezičnu povijest, uočiti ćemo da su oznaka „Posljednja večera“ i „večera Gospodnja“ već vrlo rano sasvim iščeznule a od drugoga stoljeća se više ne rabe. Na njihovo mjesto je došla riječ „euharistija“. Već je Ignacije Antiohijski (umro oko 110) jednostavno rabio ovu riječ.

1. Početak otkupljenja: *Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo*

Najprije zahvaljujemo za ono što se već dogodilo, za početak univerzalnoga (sveopćega) otkupljenja u i po Isusu Kristu. Prva Crkva je za znak da slavi sveobuhvatan novi početak, za to kao povlašten termin izabrala prvi dan tjedna, nedjelju.

Nije euharistiju slavila četvrtkom navečer, kad je Isus slavio Posljednju večeru. Nije ju slavila niti na petak, u dan kad je Isus umro na križu. Kršćanke i kršćani prve generacije su naprotiv dan Isusova uskrsnuća, dan novoga početka, prvi dan tjedna uzeli kao povlašten dan za slavljenje euharistije.

2. Oslobađajuće djelovanje u sadašnjosti: *Tvoje uskrsnuće slavimo*

Zahvaljujemo za oslobađajuće djelovanje Isusa Krista u sadašnjosti. Jer Isus Krist je uskrsnuo. n živi i djeluje danas, a na poseban način u Euharistiji. On nas otkupljuje od strahova, malodušnosti i žalosti. Oslobađa nas od krivnje, samovolje i neljubaznosti. On preobražava naš život.

3. Dovršenje u budućnosti: *Tvoj slavni dolazak iščekujemo*

Još uvijek smo na putu. Što u ovome zemaljskom svijetu od otkupljenja doživljavamo, mali je udio. Ipak Bog će dovršiti otkupljenje.

Euharistija je i spomen slavlje dovršenja. Ona je predslavlje grandiozne budućnosti, u kojoj naša sreća, naša radost i naše klicanje više ne poznaje granice. Naši najsmioniji snovi i čežnje o životu, sreći, zajedništvu za nas i za sve stvorenje bit će nadmašeni na nama neshvatljiv način.

U ovome dovršenju već sada žive anđeli i sveci. Ali u euharistijskome slavlju smo i mi već sada uzeti u nebesku liturgiju.

Biskup Ivo Führer iz St. Gallena ova je tri vidika (početak otkupljenja, oslobađajuće djelovanje u sadašnjosti i dovršenje u budućnosti) prikazao sljedećom slikom: Kad danas slavimo Euharistiju, mi smo na ogromnu „stolu na razvlačenje“, koji na jednoj strani seže do u dvoranu Posljednje večere a na drugoj nas strani već sada povezuje s vječnom gozбом ljubavi Božje u nebu.

Kad sabiremo ove misli, pokazuje se i sljedeće:

Euharistijsko slavlje je slavlje Božjega naroda

(slika) Euharistiju ne slavimo ni sami ni privatno. Ona nikada nije slavlje samo jedne pojedinačne zajednice a još manje određene grupe. Euharistijsko slavlje je zahvaljivanje. Žrtva i gozba okupljenoga Božjeg naroda na određenome mjestu. Ona nas povezuje sa svim vjernicima Božjeg naroda diljem svijeta. Na poseban način slavimo Euharistiju u zajedništvu s papom, vidljivim središtem jedinstva Crkve i s dotičnim biskupom, na čijem se mjestu slavlje događa.

Ovo zajedništvo ide i dalje. Povezuje nas s umrlim vjernicima. Seže do u veliko zajedništvo anđela i svetih u nebeskoj liturgiji. U Euharistiji smo povezani s Crkvom svih vremena i zona.

Sljedeći tekst iz Drugog vatikanskog koncila može se i izostaviti.

„Zemaljskom liturgijom sudjelujemo predokusom u onoj nebeskoj liturgiji koja se slavi u svetom gradu Jeruzalemu, kamo kao putnici težimo, gdje Krist sjedi Bogu zdesna kao službenik svetišta i pravoga šatora; štujući spomen svetih, uzdamo se zadobiti neko mjesto u društvu s njima; očekujemo Spasitelja Gospodina našega Isusa Krista, da se, kad se pojavi on, naš život, i mi zajedno s njime pojavimo u slavi“ (SC, 8).

4.2. Promatranje slike

(slika) Euharistija je velika tajna vjere, izvor i vrhunac kršćanskoga života. Na početku kršćanstva euharistija je bila središte i izvor snage njihove vjere. To pokazuje slika oko 200 poslije Krista iz katakomba kripte svete Lucine u Rimu. Euharistija bijaše *sažetak kršćanskog misterija otkupljenja*.

Riba je jedna od prvih (skrivenih, tajnih) oznaka za kršćane vjernike. Ona je znak za Isusa Krista. Ichthys (grčki: „riba“) znači: Isus Krist Božji Sin, Spasitelj. Košara s kruhom i vrčem crnoga vina pokazuje da je Otkupitelj i Spasitelj nazočan u euharistijskoj gozbi.

Ova slika iz katakomba pokazuje da je Euharistija od početka bila središte kršćanskoga života. Više od 100 godina kasnije ovu je posvjedočilo i 39 kršćana u Kartagi. Oni su 12. veljače 304. godine uhvaćeni kod nedjeljnoga slavljenja euharistije i na pitanje konzula: „Zašto ste se sastali?“ odgovorili: „Jer kršćanin ne može živjeti bez Gospodnjega slavlja; jer se Gospodnje slavlje bez nas ne može slaviti.“ **Glazba**

4.3. Naputak u vezi s popratnom bilježnicom

„Euharistija – put preobrazbe“, tako glasi ovaj seminar. Da bi se pretvorba mogla dogoditi, potrebno je i naše sudjelovanje. Pritom želim ponovno govoriti o tajni ruže.

Ruže trebaju njegu da bi dobro uspijevale. Ovo vrijedi i ovdje. Potrebno je naše sudjelovanje da bi se u euharistiji dogodilo konkretno iskustvo Boga i Krista. Zato vas pozivam da svaki dan uzmete četvrt sata za sebe i svoga Boga. U to vrijeme možete i osobno dobiti nove spoznaje iz tekstova Popratne bilježnice.

Bilježnice i karte uz popratnu bilježnicu sada podijeliti. Bračni parovi trebaju oboje dobiti bilježnicu da bi svatko bilježio svoje osobne bilješke.

Za šest dana tjedna – sedmoga dana je dan počinka – naći ćete poticaje i pitanja. Svoje vlastite misli možete bilježiti u za ot predviđen prostor u bilježnici.

(slika) Korisno je:

- redovito vrijeme u danu
- mjesto na kojem nalazite mir
- ugodno ozračje

Na stranici ? **popratne bilježnice** naći ćete pomoć za oblikovanje vašega osobnog vremena s Bogom.

Tri elementa su važna:

- smiriti se i sabrati
- dopustiti Bogu da ti se obrati
- Odgovoriti: zapisati misli i osjećaje i s Bogom o tome razgovarati.

Ako netko ne može doći na susret ili poticaj koji je čuo hoće pročitati kod kuće, može sa sobom uzeti predmetnu bilježnicu.

Navesti cijenu bilježnicâ.

Tko se odluči za to da praktično vježba sa zrcima zahvalnosti, može to učiniti sljedećim riječima:

▪ **U vezi sa „zrcima zahvalnosti“**

U židovstvu postoji tradicija koja kaže da pobožni Židov u jednom jedinom danu treba stotinu puta slaviti Boga: Od buđenja ujutro do odlaska na spavanje u noći. Sve što primamo trebamo uzvratiti Bogu slavljenjem i zahvaljivanjem Bogu.

To znači euharistija, jer euharistija znači „zahvaliti“. Tko može za sve zahvaliti, preobražen je čovjek. Ipak takva nam zahvalnost ne pada ni lako ni jednostavno. Zahvalnost treba novo gledanje i odluku za zahvalnost.

Ako je čaša napola puna, mogu se ljutiti da je napola prazna ili se pak radovati da je čak do polovice napunjena. Odluka leži na nama. Mi odabiremo ljutnju ili radost. Ovo vrijedi i s obzirom na naš život koji uvijek ima pozitivne i tragične vidike. Možemo svaki dan vidjeti mnoge male darove i iznenađenja: srdačan pozdrav, mali uspjeh, toplu sunčevu zraku, uspjeli razgovor, ukusno jelo... Možemo to vidjeti i zahvalno uživati.

Pozivam vas da za svaku zahvalnost koju tijekom dana izgovarate glasno ili tiho, u posudu stavite jedno zrno žita. Donesite ova zrna sa sobom na naš susret. Skupit ćemo ih i na kraju seminara iz njih ispeći agape-kruh.

Eventualno pokazati posudu (posuda za hostije) u koju se od sljedećega susreta mogu stavljati zrna žita.

▪ **Pitanja i naputci**

- Za osobna pitanja rado stojim na raspolaganju na kraju susreta
- U svako doba možete napisati pitanje i ubaciti ga u kutiju za pitanja. U prikladno vrijeme odgovorit ću na pitanja.

▪ **Pjesma i prošnja za blagoslov**

Radujem se sljedećem susretu ? na temu: „*Dobro došli na gozbu ljubavi – Uvod i Kyrie*“.

Druga jedinica:

Dobrodošli na gozbu ljubavi - Uvod i Kyrie

Druga jedinica vodi u značenje uvodnih obreda, u Kyrie i Gloria. S dvojicom učenika iz Emausa prolazimo korake na putu preobrazbe. Takvi kakvi jesmo, sa svim svojim brigama i nevoljama, s našom krivnjom, dajemo se pozvati na gozbu ljubavi. Pogled u našu nutrinu i pripuštanje boli zbog svega slomljenoga u našem životu upoznajemo pretpostavke (preduvjete) da se preobrazba i promjena mogu dogoditi.

Materijal za ovu jedinicu – Predsusret tima POV - Pozdrav i pjesma, odgovori na eventualna pitanja

1.1. Osvrt

Prvi susret bio je na temu: *Otkriti nanovo tajnu – Euharistija kao zahvaljivanje.*

slika. Euharistijsko slavlje je tajna vjere. Jaganjac igra pritom značajnu ulogu. Kod godišnjega slavljenja Pashe Židovi su (oni to čine i dandanas!) zaklali jednogodišnje janje bez mane. Židovski povjedsničar Josip Flavije u prvome stoljeću govori da su svećenici

na blagdan Pashe 70. godine zaklali više od četvrtinu milijuna janjaca na hramskome oltaru; točno 256.5000.

Upravo u to vrijeme, prema Ivanovu Evanđelju, umire Isus na križu. Tada se ispunja što je Ivan Krstitelj rekao o Isusu: „*Evo Jaganjca Božjeg, evo onoga koji oduzima grijeha svijeta*“ (Iv 1,29b).

Slika Jaganjca središnja je i za Ivanovo Otkrivenje: 28 puta se spominje jaganjac, često s dodatkom: zaklani.

Euharistija je slavljenje Kristove žrtve, Gospodinov spomen-čin.

1.2. Uvod

Slika. Nakon teološkoga uvoda u prvoj jedinici hoćemo se sada okrenuti temi seminara: „Euharistija – put preobrazbe“.

Promotrimo ovu sliku! Koje faze je prošao ovaj kukac dok je postao tako lijepi leptir? **Skupiti odgovore**
Preobrazba....

... se ne događa bez daljnjega (tek tako). Mi se moramo odlučiti za ono bitno. Normalno je da u našem životu ono hitno dolazi prije bitnoga: „Još brzo pospremiti kuhinju, zatim brzo na telefon, odnijeti pismo na poštu, ovo bi još bilo dobro a želim još odraditi i ono...“. Puno toga nam se čini hitnim. Ali tko misli na to, da je svaki dan jedan mali djelić puta do vječnosti. zna da postoji bitno, to znači nešto što naše biće dovodi do ispunjenja.

Kod ličinke bi se moglo reći hitno je brstiti, i samo brstiti da bi postala debela. Ali ličinka slijedi jedan nutarnji instinkt. Ona ju vodi dotle da se učahuri i postane leptir.

Kako je to kod nas? Pospješuje li priroda kod nas samo starenje? Ili u nama postoji nešto što nas dovodi do nutarnje preobrazbe? Što nam pomaže otkriti ono bitno – to da smo sjajna slika i prilika Božja?

Zahvaljivanje

Euharistija nam hoće u tome pomoći. „Euharistija“ znači doslovce „zahvaljivanje“. Zahvaljujući priznajemo da (za) sebe-zahvalju-jemo. Mi živimo polazeći od Drugoga. Svoj život zahvaljujemo (dugujemo) svomu Stvoritelju. O Njemu ovisimo.

Zrnca zahvalnosti

Ako ste na posljednjemu susretu potaknuli na praktičnu vježbu sa zrnima zahvalnosti, sada možete još jednom ukazati na to: Izvanjski čin nam pomaže uvježbavati nutarnji stav.

Za jedan stav zahvalnosti hoće nam pomoći vježba sa zrnima zahvalnosti. Naputke za to naći ćete u Bilježnici za sudionike (str.?).

Pitanje: Tko se upustio u ovu vježbu? Kako vam je pri tome bilo? Može li netko priopćiti svoje iskustvo?

Danas smo postavili posudu u koju možete staviti svoja zrnca zahvalnosti. Tu su i zrna žita, tko se želi nanovo dati na put sa zrnima zahvalnosti, srdačno je pozvan da se posluži.

Obred

Daljnju pomoć da razvijemo svoje biće nudi nam obred euharistijskoga slavlja. Obred je postupak prema ustaljenome redu. „Obred“ znači polazeći od riječi „Put preobrazbe“.

Ali obred može izdjelovati preobrazbu samo i jedino ako svoj život izrazimo vanjskim znakom obreda. Tada se radi o tome da stavove koje u obredu slavimo, u svakodnevici vježbamo i živimo. Ali to je moguće jedino ako znakove koje u obredu izražavamo, razumijemo i hoćemo ih stvarno živjeti. Zato se danas na sljedećim susretima hoćemo okrenuti obredu euharistijskoga slavlja.

Sabranost

Slika. Promotrimo nekoliko trenutaka u tišini sljedeći tekst:

Ti si me, Gospodine, pozvao i zato sam tu.

Sada sam tvoj gost i zahvaljujem ti.

Ti pred nas stavljaš svoje riječi i svoja djela.

Gospodine, otvori nam srce i uši.

Gospodine, saberi naše misli i pošalji svoga Duha

koji će nas naučiti slušati i pozvati nas da te slijedimo.

Poticaj

2.1. Dobrodošli na gozbu ljubavi

Liturgija euharistijskoga slavlja odnosi se na pripovijest o Emausa kao na put preobrazbe. Ova pripovijest će nas stoga pratiti dalje na našem putu.

U jednoj euharistijskoj molitvi svećenik govori:

Uistinu sveti si, veliki Bože.

Ti ljude ljubiš i stojiš im blizu.

Slavimo tvoga Sina koji je uvijek s nama na putu i koji nas je sabrao oko sebe na gozbu ljubavi.

Kao učenicima iz Emausa tumači nam Pisma i lomi nam kruh.

Danas razmatramo o prvome izričaju koji si s nama na putu i okupljaš nas na gozbu ljubavi. Ovaj izričaj povezujemo s uvodni m obredima: Kyrie i Gloria.

Da bismo se snašli u strukturi euharistijskoga slavlja, pogledajmo sliku: otvoriti sliku mi kratko komentirati.

2.2. Promatranje slike

Okupljeni na gozbu ljubavi

Kad se okupljamo na euharistiju, na gozbu ljubavi, obilježeni smo životom. Možda sa sobom donosimo dvojbe, strah, krivnju, povrjede. Ali u nama može biti i gnjev, srdžba, otrov, neispunjene čežnje i puno čega drugoga. Svatko na euharistiju dolazi sa svojom vlastitom životnom poviješću i zajedno iskusujemo: Tu je netko tko nas prihvaća, razumije, netko tko nas čuje, netko tko nas ljubi.

U vezi s time promotrimo sada sliku Siegera Ködera. Naslikao ju je u San Pastore, 30 km južno od Rima u studijskoj kući studenata na zidu blagovaonice. Ova je slika pri svakome objedu posredovala studentima i gostima jednu poruku. Koju poruku? [slika](#)

Pogledajmo bolje: Pa tko tu ustvari sjedi?

Crnac, ranjen na ruci, možda jedan od siromahâ koji se bori za golo preživljavanje, netko tko trpi posljedice nepravednih

gospodarskih odnosâ, žrtva.

Pokraj njega sjedi ugledna i, kako se čini, školovana žena. Ona zna svoj društveni položaj, i ponosna je na to.

Zatim vidimo intelektualca, možda jednoga koji mnogo što stavlja u pitanje i zato ga se brzo proglasi opozicionarom. Je li shvaćen?

Klaun, čovjek između smijeha i plakanja, koji s maskom pokušava izići na kraj s tragičnošću života. Pored njega sjedi stara i pogrbljena žena. Ona je toliko obilježena životom, da jedina ne može vidjeti domaćina. Tako je tu srcem koje osluškuje.

Pokraj nje vidimo ženu iz sumnjiva zanata, koja je iskorištena i ujedno opečaćena. Ali tko pita za čežnju i trpljenje njezina srca?

Zatim je tu, svjesno sa šalom za molitvu, židovski rabin, pobožnik koji traži Boga. Ili ispitujući odvaguje drži li se domaćin religioznih pravila?

Sedmero ljudi, označeni svojom poviješću, svatko od njih sa svojim vlastitim tjeskobama, trpljenjem i grijesima. Pokušavam uživjeti se u njih: Gdje otkrivam nešto od sebe? **kratka tišina**

U pozadini, na zidu slika oca koji grli svoga posrnula, izgubljena sina. Slika pomirenja.

Euharistija hoće povezati, ozdraviti odnose, omogućiti novo zajedništvo različitih ljudi. Kako? Po onomu koji zauzima osmo mjesto, domaćinu. Vidimo samo njegove ruke koje svakomu daju u jednakoj mjeri kruh i vino. Od njega izlazi svjetlo. Svaka i svaki smije biti, prihvaćen kakva i kakav jest. Svi, osim one starice koja to više ne može, okrenuti su očima prema domaćinu. Njegov pogled im čini dobro. Oni osjećaju njegovo razumijevanje i njegovo prihvaćanje. Osjećaju da smiju biti takvi kakvi su sada. To čini ugodu i daje im živnuti.

Pitajmo se: Želim li biti zajedno u ovome krugu? Želim li pustiti da domaćin i mene uzme u gozbu uzajamna prihvaćanja? **glazba, pjesma**

Mi smo sada tvoji gosti i zahvaljujemo ti. Ovdje se pokazuje središnji element: Isus je domaćin a mi smo njegovi gosti. A kao njegovi gosti pozvani smo i u njegovu kuću.

Normalno je euharistiju slaviti u posebnome prostoru, u Božjoj kući. Božja kuća pokazuje: Bog nam u svojoj kući, u svome srcu daje prostor. Mi kod njega – takvi kakvi jesmo – imamo mjesto.

Domaćin ima normalno posebno mjesto. Zato se u bogoslužnome prostoru najčešće naprijed nalazi mjesto za svećenika, koje se nalazi u sredini ili je posebno oblikovano. Kad svećenik zauzme ovo mjesto, on tada predstavlja Isusa Krista. Na to ukazuje i svećenikovo odijelo. Ono je bijele boje, jer pokriva krivnju svećenika da bi narod u njemu bolje prepoznao Isusa Krista. Ono hoće reći: Isus je domaćin. On nas je pozvao. On nas pozdravlja kao goste. Mi smo kod njega pozvani. On nas hoće poslužiti

3. Pitanja grupi

1. Kako sam započeo seminar? Što me je na posljednjemu susretu dodirnulo?
2. Tekst „Pripovijest o Emausu“, glasno pročitati, a zatim ući u ljedeća pitanja:
 - Kako izgleda situacija (smjer hoda) učenika na početku, a kako na kraju?
 - Što je sve izdijelovalo promjenu?
 - Koje se odnosne točke u ovoj pripovijesti i u euharistijskome slavlju daju prepoznati?

4. Završetak

pjesma

4.1. Napomene uz obred

slika

Isus Krist je domaćin. On nas poziva na gozbu ljubavi. Prisutnost ove ljubavi obećava nam svećenik na početku bogoslužja u liturgijskome pozdravu: „*Milost Gospodina našega Isusa Krista, ljubav Boga Oca i zajedništvo Duha Svetoga sa svima vama*“ (usp. 2 Kor 13,13).

Ovi pozdravom dobrodošlice na samome početku obećana nam je sva Božja dobrohotnost, nezasluživa, bezuvjetna i darivajuća ljubav. Ova Božja privrženost koja nam hoće dobro, znači milost, grčki „charis“. Ona je nezasluživ dar. Milost znači: Na nas se slijeva rijeka Božje ljubavi. „Lijepo je što si tu. Lijepo je što postojiš. Radujem ti se.“

Isus nam dakle preko svećenika obećava dobrohotnost, prihvaćenost i dobrodošćicu kod Boga. Odgovorom *i s Duhom tvojim* želimo i mi ovu dobrohotnost, ovu ljubav, ovu milost svećeniku.

Zašto je ova dobrohotnost, ova prihvaćenost toliko važna?

Mnogi ljudi naginju tomu da same sebe ili neka svoja područja prikriju. Ali u Božjoj ljubavi sve smije biti. Ona je sunce koje sja nad dobrima i zlima. U ovoj ljubavi smo prihvaćeni sa svim našim osjećajima, s čitavom našom poviješću, sa svime što nas raduje ali i sa svime čega se sramimo. Ova prihvaćenost nam omogućuje da pripustimo posramljenost i strah i pokažemo se onakvima kakvi stvarno jesmo. Ne trebamo više ništa skrivati, smijemo biti istiniti.

slika: „prihvaćeni u svoj razdrtosti“ Patrika Scherera

Bog je prikazan kao kružnica. U njegovoj potvrđujućoj ljubavi smijemo biti. Mi smo u svoj našoj razdrtosti, podvojenosti i tami potpuno prihvaćeni. Okrenemo li se njemu, potpuno onakvi kakvi jesmo, bit ćemo sve više i više zahvaćeni njegovom ljubavlju – kao što pokazuju crte koje zahvaćaju sve dublje i dublje – i kao posljedica toga preobraženi.

Ovo pripuštanje i prihvaćanje često nam ne pada lako. U nama se protiv puno toga nešto u nama buni, jer to boli. Ali pogledati u oči bolnoj stvarnosti preduvjet je za promjenu (preobrazbu). Štoviše, moguće je upravo reći: Samo ono zbog čega trpimo i smijemo trpjeti, može se i hoće preobraziti. **kratka tišina i glazba**

slika. Naše pogrješke, naša krivnja i naše vlastito zatajenje mogu nas učiniti potištenima. Čak i više: Pogledamo li u svoj iskrenosti, u našem srcu može se javiti dubok osjećaj kajanja. U boli, posebno u boli kajanja, leži velika snaga ozdravljenja. Preobrazba može nastupiti kad prestanemo okrivljivati.

U vezi s time jedna pripovijest Anthoniya de Mello:

„Moj život je gomila krhotina“, reče posjetitelj. „Duša mi je uprljana grijehom. Ima li još nade za mene?“ – „Da“, reče učitelj. „Postoji nešto čime se sve slomljeno opet povezuje i svaka ljaga briše.“

„Što?“

„Oproštenje.“

„Komu da oprostim?“

„Svakomu: životu, Bogu, svomu bližnjemu – a prije svega samomu sebi.“

„Kako se to događa?“

„Razumijevanjem, shvaćanjem da nikoga ne treba okrivljivati“, reče učitelj.

„NIKOGA.“

Tko uvijek – opravdano ili neopravdano – bude okrivljičan, gradi zidove između sebe i dotičnoga (okrivitelja). Ovaj zid razdvaja. Razdvojiti, odvojiti se, zove se grijeh. Tako Božja ljubav ne može teći.

Ovdje nam u pomoć pritječe obred euharistijskoga slavlja. On nas poziva da se smirimo, da pogledamo u sebe, da otkrijemo takve zidove okrivljanjâ. Radi se o posvješćivanju. Radi se o prepoznavanju onoga što u nama sprječava preobrazbu.

Ispravan put je ne okrivljivati, nego priznati i ispovjediti. Stoga molimo: *Ispovijedam se Bogu Svemogućemu, i vama braćo da sagriješih vrlo mnogo mišlju, riječju djelom i propustom. Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh. Zato molim Blaženu Mariju vazda Djevicu, sve anđele i svete i vas, braćo, da se molite za me Gospodinu Bogu našem.*

Krivnja hoće najprije da bude priznata i prihvaćena. Jer samo svijest o krivnji omogućuje promjenu. Tek kada znam gdje mogu djelovati drukčije, moguća je promjena ponašanja i preobrazba. Tek gdje je krivnja priznata i prihvaćena, može biti oproštena. Ali mi smijemo i trebamo ovu spoznaju moliti i jedni za druge. Zato u ispovijedanju krivnje stoji: ... *zato molim... braćo da se molite za me...* Drugi mole za mene i ja molim za njih!

slika. Sada smijemo teret krivnje predati Isusu. „*Njegovim modricama smo izliječeni*“ (1 Pt 2,24c), govori Petar. Tu je Netko tko je već ponio svu krivnju čovječanstva. Tu je Netko koji je svojim trpljenjem ponio i naše trpljenje. Tu je netko tko može sve preobraziti. Prema njemu gledamo. Njemu sve predajemo. To se događa u zazivu Kyrie.

Svoje podrijetlo ima zaziv Kyrie u rimskome kultu cara. Kad bi car u svoj svojoj moći i dvorskoj raskoši dolazio, narod bi izvikivao: „Kyrie eleison.“ Ovo je bilo demonstrativno izvikivanje priznanja s prošnjom za pomoć i smilovanje. Bio je to i stav kojim su poštovatelji boga sunca „Sol invictus“ (nepobjedivo sunce) okretali izlazećemu suncu iznad krovova, podizali svoje ruke prema suncu izvikujući: „Kyrie eleison“.

Ali pravo Sunce koje izlazi nad našim životom, jest Isus Krist. On je svjetlo koje sve rasvjetljuje. On je ljubav koja sve ozdravlja. On je Otkupitelj, koji oslobađa svega mračnoga, negativnoga i gorkoga. Stav koji donosi spasenje jest pogled prema Uskrsnulome preko kojega Bog dariva svu puninu svoga milosrđa.

Molitva Kyrie dakle nije nešto što čini malenim, ponizuje, naprotiv: Mi stojimo uspravno pred uzdignutim Gospodinom i pozdravljamo Sunce našega života i čitavoga stvorenja. Kyrie je pohvala Božjemu milosrđu koje k nama dolazi u Isusu Kristu i dariva nam nadu i budućnost.

4.2. Vježba uz obred

Ovaj element uvodnoga obreda hoćemo malo „doživjeti“. Uzmimo nekoliko minuta vremena. Osluhnimo us ebe: Što me opterećuje? Gdje osjećam krivnju? Gdje sam okrivljivao druge, Boga ili samoga sebe? Koga sam osudio? Što je u meni nezdravo? Koji poremećeni odnosi su prisutni?

Možda nam pritom još jednom pomogne **slika SK-a**

Tko želi može ovo napisati i na list papira. Uzmimo si malo vremena za to. **Glazba**

U Kyrie stojimo pred uzdignutim Gospodinom, pred ozdravljajućim suncem Božjega milosrđa i dajemo mu svoja okrivljanja, zidove, otpore, grijeha, razočaranja i rane polažući sve to u njegove ruke.

Sada ćemo to učiniti. Zato vas pozivam da na Kyrie ustanete i svoju nutrinu potpuno usmjerite na Isusa Krista. Svoju nutarnju okrenutost smiejte – ako to želite – izraziti i tijelom, otvorenim ili podignutim rtukama.

Sada pjevamo – usmjereni potpuno na njega – usklik Kyrie i ponavljamo ga nakon svakoga molitvenog dijela. Tu su i „listići s našim porocima“. Staviti ćemo ih u košaricu u znak da ih sada predajemo Isusu Kristu. **(nepročitane listiće spaliti odmah nakon predavanja)**

Gospodine Isuse Kriste, poslani od Oca izliječiti što je ranjeno. U tebi sve rane čitavoga čovječanstva nalaze ozdravljenje: Gospodine, smiluj se.

Ti si došao pozvati grješnike. Nismo ti zanimljivi kao savršeni ljudi. Ti nas prihvaćaš kao grješnike sa svim našim mračnim stranama i u svoj našoj razdrtosti i podvojenosti. Pozivaš nas u puninu života da zajedno s tobom oblikujemo budućnost. Kriste, smiluj se.

Ti si se vratio k Ocu da nas zagovaraš. Uvijek si tu za nas i zauzimaš se za nas. Tako ćeš nas jednom potpuno otkupiti i preobraziti. Gospodine, smiluj se. Slijedi formula odrješenja:

Smilovao nam se svemogućí Bog, otpustio nam grijeha naše i priveo nas u život vječni. Amen.

Nakon što smo sada prihvatili njegovo oprostjenje i njegovu ljubav, pružamo jedni drugima pozdrav mira. **pružiti mir**

Isus Krist je među nama prisutan u našim odnosima i u našoj zajednici. Sada možemo zapjevati Slavu, koju su anđeli u Betlehemu navijestili pastirima: „*Slava Bogu na visini. I na zemlji mir ljudima dobre volje.*“ Mir Isusa Krista teče prema svima koji se otvaraju njegovoj milosti. **Zajedno izmoliti Slavu i susret završiti jednom pjesmom**

4.3. Priopćenja

Upozoriti na popratnu bilježnicu, na svakodnevno tiho vrijeme, na vježbu sa zrcima zahvalnosti, na kutiju za pitanja. Zazvati Božji blagoslov i najaviti sljedeći susret: „Kad se pojavi svjetlo – Božja riječ“

Treća jedinica:

Kad nam zasja „svjetlo“ – Riječ Božja

Cilj

Treća jedinica uvodi nas u smisao Božje riječi. Isus dvojici učenika iz Emausa tumači Pisma. Njima zasja svjetlo, s njima se, kao i s nama, događa promjena perspektive kad svoj život gledamo u svjetlu povijesti spasenja, u svjetlu Božje riječi.

Uvod

pozdrav, pjesma, odgovori na eventualna pitanja, osvrt

Euharistijsko slavlje ima četiri dijela. U ova četiri dijela uvijek uvodi svećenik obraćanjem: *Gospodin s vama*. Jedna katehistica je pripremajući djecu za prvu pričest pitala, što obraćanje *Gospodin s vama* znači. Jedan je učenik odgovorio: „Sada moramo ustati.“

Učenik je dobro promatrao. Kao što u svakodnevici ustanemo da pozdravimo neku osobu, tako i ovdje.

slika. Ta četiri dijela su:

1. Uvodni obredi: Isus nas prihvaća i pomiruje
2. Služba riječi: Isus nam se obraća
3. Euharistija u užemu smislu: Isus nas preobrazuje
4. Završni obredi: Isus nas šalje.

slika. Na zadnjem susretu bavili smo se uvodnim obredima. Čuli smo da na bogoslužje smijemo doći baš onakvi kakvi jesmo. Smijemo pripustiti i pogledati sve što je u nama: Sve što nas raduje, ali i razočaranja, zatajen ja, krivnju, rane, dvojbe, poteškoće i depresije. Trebamo pogledati u oči trpljenju. Smije boljeti. Pritom je potrebno nikoga ne okrivljivati, ni sebe ni druge ljude, ni Boga. Sve smijemo staviti u Isusove ruke i moliti za njegovo milosrđe.

N kraju posljednje jedinice to smo i učinili. Pritom smijemo znati: Bog će nas i sve ozdraviti (spasiti). On će sve dovršiti i sve dobro učiniti.

Ovo pozitivno gledanje na život slavimo u euharistiji. Zahvaljivanje u svakodnevici za sva pozitivna iskustva i spoznaje jedan je mali predokus toga. Ovo pozitivno – upravo euharistijsko – gledanje svjesno vježbamo zrcima zahvalnosti.

Slavu osobno živjeti

Gloria je u liturgiji mjesto zahvaljivanja. Mi slavimo Uskrsnuloga u svojoj sredini koji nas ozdravlja i oslobađa. Zahvaljujemo mu za njegovo djelovanje.

Na zadnjemu susretu molili smo Slavu: „Slava Bogu na visini...“ Danas hoćemo „našu“ Slavu moliti i slaviti. Objasniti oblik. U većoj grupi može se pohvale izreći s mjesta, primjerice: „Gospodine, slavim te za...“, „Gospodine, zahvaljujem ti za...“. Nakon tumačenja kratka tišina za razmišljanje.

Sada ćemo ustati i sve pozvati da izreknu svoju osobnu Slavu proteklih dana. Glasno govoriti molitve. – Zaključiti zahvalnom ili hvalbenom pjesmom.

Poticaj

Uvod u današnju temu

U euharistijskoj molitvi stoji:

Uistinu sveti si, veliki Bože.

Ti ljude ljubiš i stojiš im blizu.

Slavimo tvoga Sina koji je uvijek s nama na putu i koji nas je sabrao oko sebe na gozbu ljubavi.

*Kao učenicima iz Emausa **tumači nam Pisma** i lomi nam kruh.*

Isus dakle govori nama. I tumači nam Pisma. Hoće da nam zasja svjetlo. Zato se danas radi o temi: „Kad nam zasja svjetlo – Božja riječ.

slika. Razmatrajmo nekoliko trenutaka u tišini sljedeći tekst:

Gospodine, daj nam hrabrosti slušati (čuti) ono što nam govoriš.

Zahvaljujemo ti što se odvažuješ s nama.

Gospodine, daj nam hrabrosti za život i onda kad se on čini besmislenim.

Zahvaljujemo ti, jer ti nam nisi neprijatelj.

Gospodine, daj nam hrabrosti za služenje gdje je to danas potrebno.

Zahvaljujemo ti što si i tada s nama.

Gospodine, daj nam hrabrosti za tišinu, šutnju i sabranost.

Zahvaljujemo ti jer nam činiš dobro.

Gospodine, daj nam hrabrosti za vjeru u tebe, jedinoga Gospodina.

Zahvaljujemo ti što nisi daleko od nas.

Pripovijest o Emausu

slika. Božja riječ hoće nam pomoći da sebe i svoj život gledamo u jednome novom svjetlu. U vezi s time ponovno smo na putu s dvojicom učenika iz Emausa. **Pročitati tekst.**

I gle, dvojica su od njih toga istog dana putovala u selo koje se zove Emaus, udaljeno od Jeruzalema šezdeset stadija. Razgovarahu međusobno o svemu što se dogodilo. I dok su tako razgovarali i raspravljali, približi im se Isus i pođe s njima. Ali prepoznati ga – bijaše uskraćeno njihovim očima. On ih upita: „Što to putem pretresate među sobom?“ Oni se snuždeni zaustave te mu jedan od njih, imenom Kleofa, odgovori: „Zar si ti jedini stranac u Jeruzalemu

te ne znaš što se u njemu dogodilo ovih dana?“ A on će: „Što to?“ Odgovore mu: „Pa ono s Isusom Nazarećaninom, koji bijaše prorok – silan na djelu i na riječi pred Bogom i svim narodom: kako su ga glavari svećenički i vijećnici naši predali da bude osuđen na smrt te ga razapeli. A mi se nadasmo da je on onaj koji ima otkupiti Izraela. Ali osim svega toga ovo je već treći dan što se to dogodilo. A zbuniše nas i žene neke od naših: u praskozorje bijahu na grobu, ali nisu našle njegova tijela pa dođoše te rekoše da su im se ukazali anđeli koji su rekli da je on živ. Odoše nato i neki naši na grob i nađoše kako žene rekoše, ali njega ne vidješe.“ A on će im: „O bezumni i srca spora da vjerujete što god su proroci navijestili! Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?“ Počevši tada od Mojsija i svih proroka, protumači im što u svim Pismima ima o njemu (Lk 24,13-27).

Situacija učenika

Razočarani i rezignirani, pognutih glava napuštaju dvojica muškaraca Jeruzalem. Tu im se, a da to najprije niti ne primjećuju, pridružuje jedan stranac. Solidarno suosjećajući ide neko vrijeme s njima. **kratko objasniti sliku**

Slika pokazuje, u jednome detalju Rosenberškoga oltara, učenike iz Emausa. Vidimo lica koja pitaju i otvorenu knjigu. Knjiga sjaji i baca svjetlo na lica dvojice učenika. Iza dvojice učenika razaznaju se tri sjene. Ove daju naslutiti tko je na tajanstven način s njima. Ovaj treći i knjiga donose svjetlo i spoznaju na zamišljena lica. Božja riječ postaje svjetlo na putu, odgovor na mnoga pitanja.

On, koji ide zajedno s njima, pita ih: „Što to putem pretresate među sobom?“ Tada mu oni pripovijedaju dugu pripovijest o njihovim razočaranjima, ali i pripovijest o zagonetnim vijestima o praznome grobu njihova prijatelja. Bilo im je ugodno moći sve to pripovijedati ovomu strancu. Tako je njihovo srce dobilo zraka. Osjećali su se nekako slobodnije.

Isus okreće njihov pravac gledanja

slika. Sada počinje On govoriti. I oni ga slušaju. On sada postaje središte. Time je već pomaknut njihov pravac gledanja. Oni više ne gledaju na tlo i na ono čime su zaokupljeni, nego na njega. To što im kao prvo govori osjetljivo je i neugodno. On ih suočava s istinom koju ranije radije ne bi čuli: „*O bezumni i srca spora da vjerujete što god su proroci navijestili!*“

Takva rečenica pogađa i šokira- Slično kao kad netko traži potvrdu: „Vi to ipak gledate tako i tako...“, a kao odgovor dolazi: „Ne, uopće ne, naprotiv!“ Takvo šokantno djelovanje može otvoriti. U našem primjeru u smislu: „Zar ne razumijete? Zarobljeni ste i opsjednuti vašim predodžbama. Mislite da znate kakav bi Mesija morao biti.“

Fiksne predodžbe učenika

U čemu se sastojala ova predodžba? Učenici su sebi zamišljali Mesiju u moći i slavi. Mislili su da će on svojim moćnim zahvatom osloboditi njihov narod od rimske okupacijske vlasti. Pokazat će njihovim neprijateljima što ih ide.

Nadalje, bili su uvjereni da će Mesija izdjelovati oslobođenje u povezanosti s velikim svećenicima, farizejima i pismoznancima. A evo, upravo su oni toga Isusa predali Rimljanima.

Sve to im ovaj stranac govori u lice. „Potpuno ste u krivu. Slijepi ste za Božje puteve jer Mesija je morao sve to pretrpjeti da bi ušao u svoju slavu. Bog i njegovi putevi spasenja drukčiji su od vaših predodžbi!“

Naše fiksne predodžbe

A mi – koji se predodžbama mi rado čvrsto držimo? Koji naši načini gledanja čine slijepima za Božje puteve?

Ovdje možemo poći i korak dalje ako osluhnemo us voje srce. Gdje se javlja jedan Zašto? kratka tišina

U ovom Zašto buni se naša najnutarnjija nutrina. Buni se protiv stanja koje boli i koje bismo htjeli da je drukčije.

Ustvari – tako katkada mislimo – sve bi ipak bilo posve jednostavno. Svi problemi bili bi riješeni da smo bog i da je sve onako kako si to mi želimo. Ali upravo čvrsto držanje uz takve predodžbe čini nas slijepima za Božje puteve.

Usredotočeni na trenutak ili na veliki Božji plan spasenja?

Još nešto čini učenike slijepima za Božje puteve. Oni su usredotočeni na ono što sada, u ovome trenutku vide i osjećaju. Njihov sud o tome glasi: To je besmisleno. To je loše. To je negativno. To ne smije biti.

Isus gleda isti događaj koji je bolan i boli. Ali vidi kako se ovaj događaj uklapa u jedan veliki plan spasenja. Imajući u vidu ovaj plan spasenja dolazi on do suda: Ovaj bolni događaj je nuždan. On je pozitivan jer služi Božjemu planu spasenja.

Zatim Isus pokušava ovaj sveobuhvatni put spasenja protumačiti. Pripovijeda o Mojsiju, kako je izveo narod u slobodu. Pripovijeda o prorocima koji su narod uvijek iznova motivirali da teško stečenu slobodu ne stavljaju an kocu, da se s njom ne poigravaju. Pripovijedao proroku Izaiuji koji je nagovijestio Mesiju Patnika.

Pojavljuje se 'svjetlo' – božansko gledanje

I dok je Isus tako govorio o velikim povezanostima, oni su se sve više i više oslobađali svoje usredotočenosti na svoje predodžbe o Mesiji i na trenutak. Malo pomalo mogli su svoju situaciju gledati u jednome drugom svjetlu. Primijetili su da su ove stare pripovijesti posve konkretno povezane s njihovom sadašnjom situacijom. Polagano je mračilo.

I oni se sjećaju: Nije li im nagoviješteno isusovo uskrsnuće? Ne otvara li ovo jednu novu perspektivu? Ako je uistinu tako, da iz ove smrti izrasta više slave, onda sve ovo može biti čak dobro i ispravno. Onda smije biti tako kako jest.

Isus je učenicima pomogao vidjeti nešto za što su oni rniije bilis lijepi. Pokazao im je božansko gledanje (vidik) njihove bolne životne situacije.

Promatranje slike

slika. Ljudsko ili božansko gledanje – to je uvijek iznova bitno pitanje. U vezi s time slika SK-a. Odmah uočavamo svjetlo i tamu. Gledanje odozdo i gledanje odozgor. Slika nosi naslov „Preobraženje“.

Isus je vidio da neprijateljstvo prema njemu raste. Slutio je da bi ga mogla zadesiti nasilna smrt. Potražio je pomoć u molitvi. Htio je upoznati božansko gledanje ove teške situacije. Zato je sa sobom na goru uzeo Petra, Jakova i Ivana. *„I dok se molio, izgled mu se lica izmijeni, a odjeća sjajem zablista. I gle, dva čovjeka razgovarahu s njime. Bijahu to Mojsije i Ilija. Ukazali se u slavi i razgovarali s njime o njegovu Izlasku, što se doskora imao ispuniti u Jeruzalemu (Lk 9,29-31).*

Mojsije predstavlja Zakon, Ilija proročku tradiciju. Obojica razgovaraju s njim o ishodu njegova života. To znači: Samo u svjetlu čitave povijesti spasenja moguće je razumjeti ishod Isusova života u Jeruzalemu.

I kod učenika iz Emausa riječ je o Mojsiju i prorocima – a time i o čitavoj povijesti spasenja: *„Počevši tada od Mojsija i svih proroka, protumači im što u svim Pismima ima o njemu“ (Lk 24,27).* Samo čitava povezanost daje ispravno gledati na pojedinačni događaj. To vrijedi i za naš život.

U gornjemu dijelu slike pojavljuje se Isus sjajan kao Uskrsnuli. Rana, vidljiva na desnoj ruci, pokazuje da je prisutan čitavom svojom životnom poviješću. Ruke i lice govore: „Pogledajte, ja sam iščekivani Mesija. Pogledajte, moj put je put u slavu.“ Isus govori ovo Mojsiju i Iliji, ali istodobno i trojici učenika u donjemu dijelu slike.

Jasno je razgraničenje između gore i dolje, između božanski sveobuhvatna i zemaljski ograničena gledanja. Odozgor pada svjetlo

na učenike. Božje gledanje naših puteva daje svjetlo. Božja perspektiva otvara uske obzore.

Trojica učenika ipak su u mraku, zarobljeni svojim vlastitim ograničenim gledanjem. Sjaj Isusova svjetla obasjava njihova lica. Da bni Isusovo svjetlo prodrlo u njihovu tamu, „glas se začu iz oblaka: „*Ovo je Sin moj, Izabranik! Njega slušajte!*“ (Lk 9,35).

Njega slušati. Od njega očekivati svjetlo i smisao. Njemu vjerovati. Njega nasljedovati. Biti na njega usmjeren u svim dvojbama, pitanjima, razočaranjima i tamama. To je put.

Ako tražimo svjetlo i smisao našega života, glas iz oblaka progovorit će i nama: „*Ovo je Sin moj, Izabranik! Njega slušajte!*“ Njega, Njega, Njega! **glazba**

Smisao Božje riječi

Njega slušati – Zašto? Dok je Isus govorio učenicima iz Emausa, na njihov je život palo svjetlo. Bilo im je toplo oko srca. „*Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?*“ (Lk 24,32)

Sam Isus je u razgovoru s Ocem i u slušanju čitave povijesti spasenja, Mojsija i proroka, pronašao pomoć za svoju konkretnu situaciju. Obasjalo ga je 'svjetlo'. Otkrio je smisao trpljenja koje ga je zadesilo. Ovaj smisao davao je Isusu snagu da odlučno prihvati nadolazeći put.

Sada ćemo поближе promotriti tri značajna vidika o smislu Božje riječi. Božja riječ nam pokazuje:

Naš pravi identitet

slika. Božja riječ govori: Stvoreni smo na Božju sliku i priliku. Tako čitamo u Knjizi Postanka: „*I reče Bog: "Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična... Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih... I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro"* (Post 1,26a.27.31a).

„Bijaše veoma dobro“ pokazuje: Stvoreni smo dobri. Stvoren znači: Bog nas je htio. Mi smo djeca ljubavi. Vrijedni smo i dragocjeni.

Jedan židovski učitelj pitao svoje slušatelje: „Koje je najružnije djelo zla nagona?“ Svi su utihnuli. A kad nitko nije znao odgovoriti, reče: „Najgore djelo zla nagona jest što čovjek zaboravlja da je kraljevsko dijete.“

Najgore djelo je zaboraviti tko smo u stvarnosti. Grijeh – dakle ono što nas rastavlja od Boga, od ljubavi, od pravoga života – sastoji se u tome da svoje vrijednost, svoje dostojanstvo, ne prepoznamo i ne prihvatimo.

Božjim gledanjem stvoreni smo čudesni, krasni i lijepi. Jer biti Božja slika i prilika naš je pravi i trajni identitet. Sveti župnik Arški jednom je rekao da ljepota jedne duše nadilazi sve vidljive ljepote stvorenja. Toliko smo lijepi u sebi ondje gdje smo Božja slika i prilika.

Ako čovjek može to prihvatiti i vjerovati, on tada biva preobražen. Unatoč svemu zlu, prepredenosti i tamama koje u sebi nalazi iskusi sebe krajnje lijepim, dragocjenim i jedinstvenim.

Božja riječ nam nadalje pokazuje:

Smisao našega života

slika. Sami po sebi ne možemo znati odakle dolazimo, kamo idemo i koji je smisao našega života. Pa ipak trebamo pouzdane odgovore na Odakle, Kamo i na pitanje o smislu našega ljudskog života. Odgovore na kojima možemo graditi.

Zadaća propovijedi i navještaja sastoji se u tome da ljudima objavi smisao njihova života, da im pokaže da je njihov često tako banalan, mučan i razočaran život od velikoga značenja, da njihov život ima dobru budućnost.

Upravo je to učinio Isus kad je učenicima iz Emausa tumačio Pisma. Oni su malo-pomalo otkrivali veliki smisao, put spasenja u koji je smješteno njihovo sadašnje razočaranje.

Ovaj veliki smisao daje svjetlo u tamu i apsurdnosti naše svakodnevice. On daje snagu za izdržavanje teških i bolnih situacija.

Tko zna za ovaj veliki, vječni cilj, prema kojemu smo na putu, +njega mogu ohrabriti sljedeći redci Psalma: „*Pa da mi je i dolinom smrti proći za se ne bojim. Tvoj štap i palica tvoja utjeha su meni*“ (Ps 23,4).

„*Gospodin je štit života moga, pred kime da strepim?*“ (Ps 27,1b).

„*Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka i svjetlo na mojoj stazi*“ (Ps 119,105).

Riječ je kao svjetiljka koja nam daje svjetlo za sljedeći korak. A više od svjetla za sljedeći korak, jasnoću i snagu za zadaću ovoga dana ne trebamo S ovim povjerenjem smijemo živjeti.

Božja riječ nam nadalje pokazuje:

Put otkupljenja

Božja riječ pokazuje kako smo otkupljeni za ono što smo u svojoj najnutarnijoj nutrini. Božja riječ je „Eu-angelion“ (Radosna vijest), poruka koja čini dobrim i slobodnim. Ali Božja riječ nije uvijek srdačna, ugodna, slatka i prijatna poruka. Evanđelje se nikada ne dodvorava. Ono može biti vrlo zahtjevno, jasno i dosljedno. Božja riječ najčešće najprije poziva na korak obraćenja, kao što svjedoči Isus: „Obratite se i vjerujte evanđelju!“ (Mk 1,15b). Kao posljedicu toga iskusujemo radost, život i sreću. Tako raste naše povjerenje da je Bog uistinu „Eu-angelion“, dobra, radosna vijest.

Božja riječ govori: Idi tim putem potpuno i budi spreman platiti cijenu da bi se otkupljenje moglo dogoditi. Upusti se u Boga i njegov put.

Ovo upuštanje je potrebno, kako je govorio sveti Augustin: „Bog koji te je stvorio bez tebe, neće te spasiti bez tebe.“ To znači da on treba naš Da, treba naš doprinos.

Božja riječ govori: Nitko ne može ići tim putem za drugoga. Nitko ne može za drugoga Boga tražiti. Nitko ne može ići za druge ljude putem kroz bol. Nitkos e ne može za druge ljude obratiti. Putem otkupljenja mora ići svatko posve osobno. Nema

nadomjestka. Svatko posve sam odlučuje o prihvaćanju ili uskraćivanju milosti otkupljenja. **kratka tišina.**

Razmjena u grupi

Na početku smo molili: „Gospodine, daj nam hrabrosti čuti ono što nam govoriš.“ – Isus, Gospodin, govori nam preko Svetoga pisma. Ali on nam govori i u braći i sestrama. U to se sada u razmjeni iskustava hoćemo upustiti. U grupnome razgovoru radi se isključivo o razmjeni. To znači, ja supriopćujem drugima nešto od onoga što je mene u mojoj nutринi pokrenulo, što sam ja iskusio. I drugi u grupi čine to isto. Takve, takozvane ja-poruke ostavljamo bez komentara. Ne raspravljamo o iskustvima, nego pozuorno jedni druge slušamo. To znači razmjena.

Pitanja za razmjenu

slika. Sljedeća pitanja mogu pritom pomoći:

1. Što je „vježbanje“ Kyrie na kraju posljednjega susreta i danas Gloria u meni pokrenulo?
2. Što me je od onoga što sam u poticaju čuo iznutra oslovilo?
3. Koja Božja riječ mi je bila pomoć na mome životnom putu?

Ostajemo nekoliko trenutaka u tišini i upuštamo se u ova pitanja. Slijedi najava sljedećega susteru. Pjesma.

Naputci u vez s obredom

Drugi dio u euharistijskome slavlju je Služba riječi.

Čitanje i otpjevni psalam

slika. Božja riječ želi nam u svim situacijama našega života dati smisao. Na to je usmjerena. Stoga na kraju čitanja stoji: Riječ Gospodnja. To znači: On je sada tu. On nam sada govori. Za produbljivanje sadržaja čitanja slijedi sada Psalam kao otpjev.

Redak Aleluja prije evanđelja

Dvojica učenika iz Emausa primili su svjetlo na svome putu kad su svoje uši i srce okrenuli strancu, Uskrsnulome. I mi se u euharistijskome slavlju možemo okrenuti Uskrsnulome. To izražavamo stojećim stavom na Aleluja i Evanđelje. Ustajemo da nanovo čujemo što nam Uskrsnuli hoće sada reći. Potpuno se okrećemo Njemu.

Gospodin s vama. Time se navješćuje prisutnost Isusa Krista u njegovoj riječi u evanđelju. Nato svećenik (đakon) govori: Čitanje svetog evanđelja po... Zajednica odgovara: Slava tebi, Gospodine. Ovaj „tebi“ izražava da sada stvarno govori sam Isus, Gospodin.

Svećenik čini znak križa na knjizi evanđelja a zatim zajedno s vjernicima na čelu, usnama i srcu. Pritom se može moliti: „Gospodine, otvori moj razum da bih razumio što mi govoriš. Otvori moje usne da bih tvoju riječ prenosio dalje. Otvori moje srce da bi tvoja riječ prodrla u dubine moga srca, da bi ju zavolio da bi urodila plodom.

Na kraju evanđelja govori svećenik: Riječ Gospodnja. Zajednica odgovara: Slava tebi, kriste. Ponovno biva Krist koji nam je govorio preko svoje riječi, izravno oslovljen.

Propovijed

Bog nam hoće govoriti preko čitanja Svetoga pisma. Propovijed hoće to što nam Bog želi reći, pojasniti. Sam Bog ima za nas poruku kojom nam želi iskazati dobročinstvo.

Vjerovanje

Ova Božja riječ čeka na odgovor. Odgovoriti znači: Sada smo mi na redu. Kako možemo odgovoriti?

Možemo se u ono što smo čuli, u Božje gledanje i Njegov put upustiti i u to ući: Dakako,. hoću to činiti. Štoviše, toga ću se držati. Ali se mogu suzdržati i reći: Ne, to mi ne odgovara, meni je to previše naporno. Radije ostajem pri onome kako ja to gledam (vidim). Radije ostajem pri mojim predodžbama, kako bi moralo biti.

U liturgiji je odgovor, sudjelovanje (suradnja) s Bogom, Vjerovanje, Credo. Riječ „Credo“ doslovce znači „cor-dare“ – „dajem svoje srce“. To znači upuštam se svojim srcem, čitavom svojom egzistencijom. Prihvaćam tvoje gledanje i tvoj put. Vjerujem ti. Odlučujem se dopustiti da me ti vodiš. Odlučujem se ići tvojim putem.

Molitva vjernika

Zatim su na redu prošnje, molitva vjernika. U molitvi vjernika se radi o tome da pred Bogom donesemo svijet sa svim njegovim nevoljama i patnjom i molimo da se svi otvore njegovu putu spasenja.

U molitvi vjernika su laici pozvani izvršiti svoju svećeničku službu. Mi po krštenju imamo dijela na svećeništvu, to znači na Isusovoj službi posrednika. On hoće djelovati preko svijetu nas. Okupljena zajednica donosi stoga svoje prošnje i nakane pred Bogom.

Mi se pred Bogom zauzimamo za svoju braću i sestre. To izražavamo svojim držanjem tijela. Zato kod ove molitve stojimo.

Vježbe u vezi s obredom

pjesma

Božja riječ je kao ljubav u noći, donijela je nadu i budućnost; daje utjehu, oslonac u tjeskobi, nevolji i strahovima, ona je kao zvijezda u mraku.

Priprava

slika. Pogledajmo nekoliko trenutaka skicu. Što nam ona želi reći? **kratka tišina.**

Tko želi reći nešto u vezi s njom? **Skupiti odgovore i eventualno dopuniti**

Isus, Uskrsnuli ima za sve jednu osobnu „riječ“, poruku. Ovu riječ hoćemo si sada posvijestiti.

Vježbanje obreda

Podijeliti i objasniti listić „Gdje mi je zasjalo svjetlo?“

Sada postoje sljedeće mogućnosti:

Sudionici uzimaju listić sa sobom kući. Zadatak: Na bogoslužju sljedeće nedjelje pozorno poslušati čitanja i propovijed da bi čuli „Njegovu riječ meni“. Zatim ovo napisati.

Napišemo kao molitvu (dovoljna je jedna rečenica) što nam je na današnjemu susretu postalo važno i to na kraju iznesemo.

Sada si uzimamo vremena da osluhnemo u sebe, gdje nam je na današnjemu susretu „sinulo svjetlo“. Ovo napišemo. Možemo to formulirati i kao molitvu. **Glazba**

Svjesno se okrenimo Uskrsnulome i ustanimo na molitvu. **Pjesma: Božja riječ...**

Svi su pozvani da to što nam je danas darovao kao „svjetlo“ naglas ispovjedimo pred Isusom i svojim sestrama i braćom. **Pročitati molitve s listića. Pjesma: Božja riječ...**

Zaključne napomene

Priopćenja

Danas su bogoslužja riječi česta (često i zbog pomanjkanja svećenika). To nipošto nije „nužna pomoć“, nego prilika. Duh Sveti nas želi uvesti u puninu života s Kristom otkrivajući nam i učeći na nov način ljubiti (zavoljeti) prisutnost Isusa Krista u riječi. O prisutnosti Isusa Krista u riječi govorio je Drugi vatikanski koncil: „Crkva je uvijek častila božanska Pisma kao i samo Gospodinovo Tijelo jer ona – iznad svega u svetom bogoslužju – ne prestaje uzimati i vjernicima pružati kruh života sa stola kako Božje riječi tako i (sa stola) Kristova Tijela“ (O božanskoj objavi, 21).

Ovo čašćenje Božje riječi pokazuje se u liturgiji između ostaloga tako da đakon pri ulaska u crkvu nosi Božju riječi podignutu. Često su i dvojica poslužitelja (ministranata) pri čitanju evanđelja sa svijećama uz ambon. Na svečanim bogoslužjima knjiga evanđelja se okadi tamjanom.

Upravo samostalna bogoslužja riječi dovode do dubljega i plodonosnijega doživljaja euharistijskoga slavlja. **Naputak na bilježnicu za sudionike i eventualno zrnca zahvalnosti. Blagoslovna prošnja. Najava sljedećga**

susreta na temu: „Kako 'predanje' postaje oslobođenje – Priprava darova i Euharistijska molitva“.

Supriopćivanje u grupi

1. Što je „vježbanje“ Kyrie na kraju posljednjega susreta i danas Gloria u meni pokrenulo?
2. Što me je od onoga što sam u poticaju čuo iznutra oslovilo?
3. Koja Božja riječ mi je bila pomoć na mome životnom putu?

Gdje m i je sinulo svjetlo?

Božja riječ čeka na tebe – Poslušaj!

Možda si već često slušao ove tekstove SDvetoga pisma.

Možda neke znadeš i napamet.

Pa ipak jedna riječ, rečenica, slog, misao u razmjeni ili tišini između rečenica čeka na tebe.

Poslušaj još jednom!

Sam Isus želi ti priopćiti jednu riječ... Poslušaj sada!

Ako imaš pouzdanja i ako si sabran, riječ koja je na putu k tebi kože stići do tebe.

Osluškujem u sebe:

Gdje mi je nešto sinulo (postalo jasno)?

Što me je oslovilo?

Ovo mogu kratko zabilježiti.

Mogu to što mi je postalo važno, formulirati jednom molitvenom rečenicom. obraćajući se izravno Isusu, svjedočim da mi on sam u njoj govori. Primjerice: „Isuse, preko ... ohrabrio si me. Hvala ti.“

Četvrta jedinica:
**Kako „predanje“ postaje oslobođenje –
Priprava darova i Euharistijska molitva**

Cilj

Četvrta jedinica uvodi nas u srce Euharistije: Predanje Isusa Krista nama i naše predanje Njemu. Na temelju najstarije

euharistijske molitve, koja je u liturgijskim knjigama Druga euharistijska molitva, hoćemo se upoznati s nutarnjim procesom obreda. Pritom možemo iskusiti da predanje Očevoj spasenjskoj volji oslobađa.

Uvod

pozdrav, pjesma odgovori na eventualna pitanja, osvrt i uvod u temu

Obred euharistije je put preobrazbe. Put preobrazbe pokazuju četiri dijela euharistijskoga slavlja. *slika – kratko komentirati*

U vezi s time jedna pošalica: Tri redovnice pune revnosti i ljubavi raspravljale koji bi predmet kod bogoslužja željele biti za Isusa. Prva reče: „Htjela bih biti posuda za hostije: posve otvorena Boga i Isusa u sebi nositi.“ Druga reče: „Željela bih biti svijeća na oltaru, kao vosak potrošiti se za Isusa i zračiti njegovo svjetlo.“ Nato će treća: „Ja bih rado bila evanđelistar. Tada bi me župnik svakoga dana poljubio!“

Božju riječ poljubiti i voljeti vodi nas dalje. *Napomena: kao znak ljubavi prema Isusovoj prisutnosti u njegovoj svećenik nakon što navijesti evanđelje uvijek poljubi knjigu.*

Posljednji puta smo razmatrali Božju riječ „Kad nam se pojavi svjetlo – Riječ Božja“. Koja iskustva smo stekli s Božjom riječi?

Ona pokazuje: Za naš život, naša iskustva, naša razočaranja postoje različiti načini gledanja i mogućnosti tumačenja. Možemo se čvrsto držati našega ograničenog načina gledanja, naših predodžbi: To je tako i tako mora biti. Ali ih možemo i napustiti i dopustiti da nam evanđelje, Božja riječ pokaže kako Bog vidi naš život i na koji nas put poziva.

U CREDU zatim donosimo osobnu odluku: Upuštam se u gledanje Božje i prihvaćam njegov put spasenja.

U molitvi vjernika donosimo brige i nevolje čovječanstva o polažemo ih u Božje ruke. Molimo da se svi otvore njegovu putu spasenja.

Danas idemo korak dalje.

Kao uvod tri pitanja: Kada je čovjek uspješan? Kada je život jednoga čovjeka plodan? **Skupiti i dopuniti odgovore**

Čovjek je uspješan ako svojim činjenjem uživa ugled. Plodan ako služi životu drugoga čovjeka. Plod je hrana za druge. U plodu je sjeme za novi život.

slika. U vezi s time pogledajmo sliku. Ona pokazuje zreo plod. Kako je ovaj plod nastao? **skupiti i eventualno dopuniti odgovore mislima uz sljedeći redak:**

„Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako ni vi ako ne opstanete u meni“ (Iv 15,4).

Priprava darova, euharistijska molitva i pričest imaju za cilj naš život sve više i više povezati s trsom, Isusom. Plodan postaje naš život u onolikoj mjeri, koliko je integriran u trs, u Isusa i koliko nas sok trsa – Isusova ljubav, Duh Sveti – oživi. Ovo integriranje u trs, u Isusov život povezano je s predanjem koje nas čini slobodnima.

Predanje čini slobodnim i može se dogoditi samo u slobodi. Tako se i Isus, kako čujemo u Drugoj euharistijskoj molitvi *dragovoljno predao na muku.*

Tako smo stigli do „srca“ euharistije: *„Kako 'predanje' postaje oslobođenje – priprava darova i Euharistijska molitva.* Prvi korak dotle događa se u pripravi darova.

U vezi s time promotrimo sljedeći tekst:

slika. Molitva sabranosti.

Sve što imam i sve što jesam, sve to Bože moj, stavljam preda te. Uzmi moj život, uzmi ga u svoje ruke, uzmi ga i vodi me kamo ti hoćeš. Uzmi moje brige, uzmi moj teret, uzmi ga i ponesi, i oslobodi me. Pogledaj svakodnevicu, pogledaj svu tu žurbu, daj mi svoj mir, kako ga samo ti možeš dati. Puno čega se plašim, pred puno toga uzmičem, pokaži mi svoju ljubav i nestat će svakoga straha. **moliti zajedno.**

Poticaaj

Pripovijest o Emausu

U pripravi darova i u euharistijskoj molitvi radi se o koraku povjerenja. Pogledajmo ovaj korak u pripovijesti o Emausu: **pročitati tekst**

slika. Iz pripovijesti o Emausu: „*Počevši tada od Mojsija i svih proroka, protumači im što u svim Pismima ima o njemu. Uto se približe selu kamo su išli, a on kao da htjede dalje. No oni navaljivahu: 'Ostani s nama jer zamalo će večer i dan je na izmaku!' I uniđe da ostane s njima. Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im davaše*“ (Lk 24,27-30).

„*protumači im...*“. Isus dvojici učenika otvara srce za tajanstvenu istinu, da smrt njihova prijatelja nije kraj, nego put i prolaz do veće slave. Ovo novo gledanje doduše ne uzima bol, ali otvara novi obzor. To oslobađa njihovu zgrčenost. Oni primjećuju kako se u njima budi novi život. To im čini dobro. Tako im je ovaj stran postao poznat i tako su ga završili.

Tako oni postižu svoj cilj, selo, u koje su išli. Isus čini kao da hoće nastaviti put. Ne nameće se. Ne moli da bude pozvan. Niti se sam poziva. Štoviše, hoće da ga mi pozovemo, u euharistiji također.

Ako Isusa ne pozovemo, on ostaje i dalje simpatični stranac koji nam je malčice pomogao. I mi smo zbog toga radosni. Ali ne ostaje se pri tome: jedno lijepo, obogaćujuće sjećanje. Mnogi tijekom svoga života stječu dobra iskustva s Isusom. Kod nekih se i ostaje pri tome. To je kao poznanstvo s praznika, s godišnjega odmora. Bilo je lijepo, ali završava s praznicima.

Kod drugih je pak isto iskustvo početak jednoga odnosa. Nastaje zajednički put. Mogu reći: „To što si rekao činilo mi je dobro. Molim te, uđi u moju kuću. Želim da ostaneš sa mnom.“

Kuća je mjesto gdje stanujem. Kad nekoga uzmemo u kuću, onda to znači da ulazimo u zajedništvo života, u jedan trajni odnos. Tako dvojica učenika pozivaju stranca. Navaljuju govoreći: „*Ostani s nama!*“ Hoćemo da ostaneš s nama u kući. „*I uniđe da ostane s njima.*“

Sada se događa nešto potpuno iznenađujuće. Isus dolazi kao gost svojih prijatelja a zauzima mjesto takoreći kao domaćin. „*Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im davaše*“ Isus uzima kruh koji su dvojica postavili na stol, u svoje ruke. Govori blagoslov. To je uloga domaćina.

Kad dakle pozovemo Isusa u kuću – u naš život – tada on preuzima ulogu domaćina. To ponajprije znači: On nas hoće obdariti. Hoće svojom ljubavlju ispuniti našu „životnu kuću“. Hoće naš život preobraziti. To će nam odmah postati još jasnije s darovima kruha i vina.

Priprava darova (kruh ni vino)

slika. Kruh i vino su darovi stvorenja i plod ljudskoga rada. Oni su i znaci našega života.

Kruh može biti znak za ono svakodnevno i mučno (naporno) našega života. Kruh tada znači naše brige, strahove, nevolje, našu bol, naše blokade, ovisnosti, rane, našu ogorčenost, naše ne-moći-razumjeti. Možemo reći: Kruh znači sve što naš život čini banalnim, svakodnevnim, mučnim i teškim.

Vino može biti znak radosti, ljubavi, sreće, naših uspjeha, naših čežnji, snova i nada. Vino je tada sve ono što nas u životu čini veselim i sretnim, što naš život čini ugodnim i lijepim.

U euharistijskome slavlju uzima Isus u svećeniku kruh i vino u svoje ruke. Ako su kruh i vino znaci našega života, onda Isus u kruhu i vinu u svoje ruke uzima naš život. Kao prvo zahvaljuje za nas i naš život. Mi smo mu dar, dragocjen dar koji on svom svojom ljubavlju i brigom obavlja.

Mi u kruhu i vinu dajemo svoj život u Isusove ruke da bi ga on preobrazio. Kruh treba postati *kruhom života*. To znači: Naš život postaje hrana za druge. Vino postaje *kalež spasenja*. To znači: Naš život će izdjelovati blagoslov, radost i spasenje.

Kruh i vino su i znaci stvorenja. Zato u darovima kruha i vina u Isusove ruke stavljamo i čitavo stvorenje, da bi on sadašnje stvorenje preobrazio u „*novo stvorenje*“.

U vezi s ovim jedno iskustvo Judite Romer: Meni je važno ljude ili situacije, koje u molitvi su-nosim, u prinošenju darova donijeti Isusu. Ljudi kod kojih imam dojam a trebaju snagu, hranu, odvažnost..., stavljam u posudu s hostijama. Ljude koji trebaju više životne radosti, korake pomirenja... stavljam u kalež. On, Isus, neka preobrazi, ozdravi, ojača...

Jedna darovna molitva formulira ovo naše predanje Isusu ovako: *Gospodine Bože naš, darovi koje smo pripremili, znaci su našega predanja tebi. Zato te molimo: Kao što se kruh i vino snagom Duha posvećuju, tako i nas posveti sve više i više na sliku našega Gospodina Isusa Krista, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.*

Vježba uz obred

Ovaj vidik pripreme darova – da sebe predamo u Isusove ruke – hoćemo sada još više slijediti: Ako je moguće i prostor dopušta, svi stanu u krug. U sredini na ručniku položimo patenu ili posudu s hostijama. Svima podijelimo po jedno zrnce žita. Važno je ostaviti dostatno vremena da na meditativan način korak po korak učinimo sljedeću vježbu. Kad svi imaju zrno u ruci, možemo započeti sljedećim riječima:

Uzimamo zrno i dodirujemo ga.

Kako ga doživljavamo? **Kratka tišina.**

Sada si zamišljamo: Zrno je povezano sa mnom! Ono ej moj život ili jedno područje moga života. Mi hoćemo još intenzivnije osjetiti s kojim područjem naše svakodnevice hoćemo poistovjetiti ovo zrno.

Što me trenutačno zaokuplja:

- Je li to neki plan do kojega mi je jako stalo?
- Je li to – primjerice, strah što drugi govore ili misle kad... koji me sprječava činiti ono što ustvari želim?
- Je li to briga razgovor ili zadaća koja me očekuje a koja me zaokuplja?
- Je li trenutačno prisutna srdžba jer...
- Bavim li se oblikovanjem dolazećega dana?

- Nosim li u sebi negativan sud o nekom čovjeku?
- Osjećam li pritisak vremena jer još puno toga moram ili želim učiniti?

U kratkoj tišini pokušavamo zrno u ruci poistovjetiti s jednim vidikom naše svakodnevice. **Kratka tišina.**

Sada dolazi pitanje:

Što želim? Kako bi prema mojim predodžbama dalje ići s područjem koje zrno predstavlja? **Kratka tišina.**

Mogu se čvrsto držati svojih očekivanja i želja. Mogu zrno, kontrolu nad zrnom, odgovarajuće područje života čvrsto zadržati.

Ali mogu se i odlučiti ostaviti i i zrno položiti u Isusove ruke. To je žrtva. Time se odričem da to mora ići prema mojim predodžbama. Isus tada smije u svojoj dobroti odlučivati i voditi.

Želim li zrno dati Isusu da bi se prema njemu odnosio prema svojoj ljubavi i svojoj mudrosti. **Kratka tišina.**

Tko zrno – a time područje svoga života koje ono simbolizira – želi položiti u Isusove ruke, može ga sada staviti na patenu (u posudu s hostijama). **Glazba.**

Kad svi koji to hoće odlože zrno u posudu, svećenik klekne, podigne posudu i glasno moli darovnu molitvu:

Blagoslovljen si, Gospodine, Bože svega svijeta. Od tvoje darežljivosti primismo kruh. On plod zemlje i rada ruku čovječjih postat će nam kruhom života. **Kratka tišina. Pjesma.**

Napomene uz obred

Sada slijedi velika molitva pretvorbe i sveobuhvatne zahvalnosti: Euharistijska molitva. U Općemu uvodu u misal stoji: „Sada počinje središnja točka i vrhunac čitavoga slavlja: euharistijska molitva, to jest molitva zahvale i posvećenja“ (br. 54).

Najstarija sačuvana euharistijska molitva nalazi se kod rimskoga svećenika Hipolita a napisana je oko 215. godine. Ovu „prvu“ euharistijsku molitvu koja je moli već gotovo 1800 godina, hoćemo sada pogledati.

Predslavlje

Može biti primjereno osobe na seminaru pozvati da mole liturgijske odgovore. Uz odgovarajući komentar.

slika. Euharistijska molitva započinje s predslavljem. Pred zajednicom i pred Bogom slavi svećenik Oca za njegovu sveobuhvatno otkupiteljsko djelovanje. Nakon poziva *Gospodin s vama!* molitva započinje riječima: *Gore srca*. To znači: Budite sada potpuno usmjereni na njega. Ne lijepite se više za sebe, za svoje ideje, predodžbe i osjećaje. Gledajte samo i jedino na njega.

Zatim dolazi odgovor: Imamo kod Gospodina. (Je li tomu tako?) Nato slijedi poziv: Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našem. Odgovor: Dostojno je i pravedno. Ovo znači: Ako gledamo na njega, na njegovu neizmjernu ljubav, tada je zahvaljivanje upravo ono pravo.

Zatim se slavi Božje djelovanje:

Uistinu, dostojno je i pravedno, pravo

i spasonosno,

svagda i svagdje zahvaljivati tebi, Oče sveti,

po tvom ljubljenom Sinu Isusu Kristu,

Riječi tvojoj po kojoj si sve stvorio.

Njega si nam,

utjelovljena po Duhu Svetom i rođena od Djevice,

za Spasitelja i Otkupitelja poslao.

Vršeci tvoju volju

on tebi steče sveti narod;

trpeći na križu raširi ruke

da smrt uništi, uskrsnuće objavi.

I stoga s anđelima i sa svima svetima

slavu tvoju naviještamo uglas govoreći:

Usklik Svet

slika. Ovo Božje spasenjsko djelovanje kod nekih je stvorenja već dovršeno. NA kraju ove velikke zahvalne molitve povezujemo se sastvorenjima u dovršenju i pridružujemo se vječnome klicanju,

Sanctus-Svet: *Svet, svet, svet Gospodin Bog Sabaot. Puna su nebesa i zemlja tvoje slave.*

Ovaj trostruki Svet odnosi se na proroka Izaiju i na vidioca Ivana, kojima je bio darovan pogled u nebo, to znači u vječno klicanje Bogu (usp. Iz 6,1-3; Otk 4,8).

Ali nisu svi u dovršenju. Još uvijek nije sve dobro. Na to se odnosi drugi dio molitve Svet, koji podsjeća na Isusov svečani ulazak u Jeruzalem (usp. Mt 21,9). *Hosana u visini. Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje. Hosana u visini.*

Hosana je već odrana rabljen kao usklik klicanja i klanjanja. Izvorno on glasi: „Donesi pomoć – Pomozi!“

Pretvorbena epikleza

Kako Bog donosi pomoć? Tako da Isus dolazi i sve preobrazuje uzimajući nas u svoje predanje Ocu. Predanje znači otvoriti život Božjemu spasenjskom djelovanju. U mjeri predanja može Otac djelovati u svojoj ljubavi.

Tako se sada nastavlja epikleza (molitva za Duha Svetoga): *Uistinu svet si, Gospodine, izvore svake svetosti. Tebe, zato, molimo: rosom Duha svoga posveti ove darove, da nam postanu Tijelo i + Krv Gospodina našega Isusa Krista.*

Izvešće o ustanovi - pretvorba

Ovdje može biti korisno shvaćanje „pretvorbe“ na poseban način istaknuti. Za to mogu poslužiti misli u vezi s pretvorbom u bilježnici za sudionike.

Duh Sveti čini da sam Isus postane prisutan. Isus je sada prisutan kao i na Posljednjoj večeri i to u svećeniku koji sada govori i djeluje u osobi Isusa Krista. Tako Isus snagom Duha Svetoga pretvara kruh i vino u svoje tijelo i u svoju krv. Tako je Isus sada prisutan u svojem predanju na križu.

Iz strahopoštovanja pred ovom ljubavlju Isusa Krista kleknemo za vrijeme pretvorbe: *Kad se dragovoljno predao na muku, on uze kruh, tebi zahvali, razlomi i dade učenicima svojim govoreći: UZMITE*

I JEDITE OD OVOGA SVI: OVO JE MOJE TIJELO KOJE ĆE SE ZA VAS PREDATI.

Isto tako, pošto večeraše, uze i kalež, i ponovno ti zahvali i dade učenicima svojim govoreći: UZMITE I PIJTE IZ NJEGA SVI: OVO JE KALEŽ MOJE KRVI NOVOGA I VJEČNOGA SA VEZA KOJA ĆE SE PROLITI ZA VAS I ZA SVE LJUDE NA OTPUŠTENJE GRIJEHA. OVO ČINITE MENI NA SPOMEN.

Svetost ovoga trenutka često se izražava tako da ministranti pri podizanju Tijela i Krvi Kristove zvone malim zvonom. To znači: Nitko neka ovaj sveti trenutak Isusova predanja nama ne „prespava“.

U ovo Isusovo predanje smijemo s potpunim pouzdanjem staviti naše nakane (odnose, teške situacije...). Čovjekom postali Bog prolio je za nas svoju Krv. U ovoj krvi je velika snaga, kao što svjedoči i Ivan: „...Krv njegova Sina Isusa čisti nas od svih grijeha“ (1 Iv 1,7b), i preobrazuje nas!

Jedan svećenik piše: „Ponekad, kad nakon pretvorbe podignem kalež, osjetim potrebu da neko vrijeme ostanem u tome stavu. Ako znam za posebno teške situacije svađe ili krivnje, tada u duhu dozivam moć Kristove Krvi na dotične uvjeren da ništa ne može bolje spriječiti prijeteću opasnost tame i zla.“

Napomena: slika hoće pokazati povezanost Isusova predanja na križu (pozadina slike) i sakramentaloga ponazočenja ovoga predanja kao „krv za nas prolivene“. Eventualno kratko objasniti ovu povezanost. Glazba.

Aklamacija

slika. Zatim slijedi aklamacija (velika ispovijest). Svećenik govori: **Tajna vjere. To što ovdje slavimo tajna je njegove ljubavi. Naš odgovor na to:** Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje uskrsnuće lavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo.

Aklamacija je povezana s pljeskanjem, radošću, klicanjem. Mi kličemo zbog oslobođenja koje se dogodilo i sada se događa a potpuno će se dovršiti kad On dođe u slavi. Tada će konačno sve zauvijek biti dobro!

Anamneza (spomen-čin)

Slaveći, dakle, stoji u euharistijskoj molitvi dalje, spomen smrti i uskrsnuća tvoga Sina...

Ova molitva je označena kao „anamneza (sjećanje, spomen-čin). Mi se sjećamo Isusove smrti i uskrsnuća.

Prinosna molitva i pričesna epikleza

Nakon pretvorbe kruha i vina u Tijelo i Krv Isusa Krista, mora se sada dogoditi nutarnja pretvorba suslavljenika. Spremnost za to izražava već prinosna molitva dok nebeskomu Ocu prinosimo Isusovu žrtvu... *prinosimo ti, Gospodine, kruh života i kalež spasenja, i zahvaljujemo ti što si nas pozvao da stojimo pred tobom i tebi služimo.*

Smjerno te molimo da nas, pričesnike Tijela i Krvi Kristove, Duh Sveti sabere u jedno. Sada se po drugi put zaziva Duha Svetoga da u takozvanoj pričesnoj epiklezi sjedini suslavljenike s Isusovim predanjem (i vlastitom žrtvom, zvanom žrtvom Crkve).

Prošnje (intercesije): Sve ljude staviti u otkupljenje

slika. Sada slijede različit eprošnje (intercesije). U njima sve ljude, štoviše čitavo stvorenje stavljamo u otkupljenje. Sunced spasenja Isus Krist neka sve i sva zagrije, prožme i spasi (ozdravi).

Kao prvo najčešće dolaze prošnje za zajednicu vjernika i njezine odgovorne, da bi kao Crkva Isusa Krista vjerno izvršavala svoje služenje.

Spomeni se, Gospodine, Crkve svoje širom svijeta: usavrši je u ljubavi zajedno s papom našim I. i biskupom našim I. i sveukupnim svećenstvom.

Pitanje: Misli li se ovdje i na vas?

Odgovor: Da, svi mi, dokle god živimo, imamo jednu zadaću, jedno služenje!

U otkupljenje nadalje stavljamo naše pokojne. *Spomeni se i naše braće, koja usnuše u nadi uskrsnuća, i svih koji preminuše u tvom smilovanju: privedi ih k svjetlu svoga lica.*

Sada molimo za sve nas. Pritom se povezujemo s nebeskom Crkvom, s ogromnim, neprobrojenim mnoštvom otkupljenih i svetih, posebno s Bogorodicom Marijom: *Molimo te, smiluj se svima nama, da zavrijedimo biti sudionici vječnoga života s blaženom Bogorodicom Djevicom Marijom, s blaženim Josipom njezinim prečistim zaručnikom, s blaženim apostolima i svim svetima koji su živjeli u tvojoj ljubavi, da te hvalimo i slavimo po Isusu Kristu, tvome Sinu.*

Završna doksologija

slika. Ovim pohvalama pridružujemo se na kraju Euharistijske molitve, velike molitve pretvorbe, u završnu doksologiju (proslavu Boga). Svećenik podiže uvis Kristovo Tijelo i Krv i moli: *po Kristu, i s Kristom, i u Kristu, tebi Bogu, Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga, svaka čast i slava u sve vijeke vjekova.*

Euharistijska molitva slijeva se u slavljenje i iskazivanje časti Ocu, u klicanje, sreću i radost. Odgovor svih je veliki „Amen“.

Amen, mi to vjerujemo. Amen, toga ćemo se čvrsto držati. Amen, zajedno s Isusom i mi sebe predajemo Ocu.

To je veseli i sretni Amen, koji, kako je govorio veliki poznavalac Biblije Jeronim (umro 420.), gromoglasno odjekivao u svodovima rimskih bazilika. **Kratka tišina.**

Razmjena u malim grupama

slika.

1. U vezi vježbe sa zrnom: Koje misli i sojećaji su me tijekom ove vježbe pokrenuli? Kako mi je bilo?
2. Što sam kod tumačenja obreda danas nanovo (ili bolje) razumio?
3. Ima li još pitanja s obzirom na ovaj dio euharistijskoga slavlja? Kojih?

Zaključak

pjesma, odgovori na pitanja. Danas ima smisla ući u pitanja u vezi s obredom: Ima li pitanja u vezi s obredom?

Promatranje slike

slika. Euharistija hoće preobraziti naš život. Snaga preobrazbe je ljubav koju nam daje Isus.

U vezi s time pogledajmo sliku SK-a. Ona nosi naslov „Isusova gozba“. U polukrugu su jedanaestorica učenika: dive se, pitaju, umorni su, začuđeni. Neki gledaju prema Isusu, drugi, čini se, spavaju. Dvanaesti je već ustao da iziđe van.

Učenici ne razumiju što se ovdje događa. Razumijemo li mi kad slavimo Isusovu gozbu, njegovu žrtvu ljubavi, euharistiju?

Od domaćina vidimo samo ruke. Od njega izlazi svjetlo. Ovo svjetlo pada na lica učenika i na stol. Ondje je kruh, jedanaest komadića; Juda je svoj komadić već uzeo.

Kruh je razlomljen. On označuje Isusovo predanje. To naznačuje i križ koji se kao sjena spustio nad stolom. Upravo razlomljenost čini kruh Kristom, kao što pokazuju Chi i Ro – grčka početna slova za „Krist“.

Njegovo se lice zrcali u vinu. To je njegov život, njegova Krv koju proljeva. On se predaje za sve, za vas i za mene. Nitko nije isključen. On traži zajedništvo sa svima: s Petrom koji će ga uskoro zatajiti, s učenicima, koji će ga uskoro ostaviti sama na cjedilu, s Judom koji već izlazi da ga izda.

On hoće svima dati svu svoju ljubav, svima, i vama posve osobno. Zato nam govori: „Uzmi, jedi i pij. Uzmi moju ljubav, moje predanje prema svima. Uzmi ga u sebe i daj se mojoj ljubavlju pogoditi i preobraziti. Dopustite da vas moj život poveže u bratsko-sestrinsku zajednicu, koja će kao i ja za vas dati svoj život jedni za druge.“

A ja? Želim li prihvatiti njegovu ljubav, njegovo predanje? Želim li postati jedno s njime, s njegovim predanjem nebeskomu Ocu i svim ljudima? **Glazba, pjesma „U zadnju noć života“**

Zaključne napomene

Priopćenja, eventualno ukazati na zrnca zahvalnosti, blagoslovna prošnja, najava sljedećega susreta na temu: *„Tada im se otvoriše oči – Pričest kao zajedništvo ljubavi“*

Peta jedinica:

Tada im se otvoriše oči – Pričest kao zajedništvo ljubavi

Cilj

Za većinu vjernika primanje pričesti je osobni vrhunac euharistijskoga slavlja. Ipak – što znači primanje pričesti? Nije li nam to postalo previše po sebi razumljivo? Kako izgleda odgovarajući stav i priprava?

Peta jedinica nam hoće, ponovno slijedeći obred, otvoriti oči za ovaj sveti događaj.

Susret

Uvod, pozdrav i pjesma, odgovori na pitanja, osvrt i uvod u temu
Tema posljednjega susreta bila je: „Kako 'predanje' postaje oslobođenje – Priprava darova i Euharistijska molitva“

U vezi s natuknicom „predanje“ jedna pripovijest: Kokoš i svinja hodaju zajedno. Naiđu na siromašnu pregladnjelu djecu. „Morali bismo im pomoći, ali kako?“, pitaju jedna drugu. Budući da uza se nemaju ništa što bi mogli dati, nastave žalosni put. Nakon nekoga vremena kaže kokoš zračeci: „Znam! Možemo djeci pomoći. Dajmo im jaja na oko i šunku!“ Svinja će nato protiveći se: Stani! – Ne! Za tebe je to prilog, a mene to stoji života!“

Predanje kako ga hoće živjeti kokoš, bilo bi jako jednostavno, ugodno, komotno. Ali pravo predanje pogađa vlastiti život i tako dariva život dalje.

slika. U središtu euharistije stoji dvostruko predanje. Prvo Isusovo predanje Ocu i nama. Učinak ovoga Isusovog predanja opisan je u votivnoj euharistijskoj molitvi „pomirenje“ sljedećim riječima:

*Slavimo te, Gospodaru neba i zemlje,
po Isusu Kristu, Tvome Sinu,
koji je u Tvoje ime došao k nama:
On je riječ – koja spašava ljude,*

*ruka – koju pružaš grješnicima,
put – kojim nam darivaš svoj mir.
Jer kada smo bili udaljeni od tebe,
ti si nas Bože, Oče svih ljudi,
privukao k sebi po svome Sinu:
Njega si predao u smrt
da bismo se mi vratili k tebi
i uzajamno se ljubili.
I zato, slaveći ovo otajstvo pomirenja –
koje nam je Krist pribavio,
ponizno te molimo...*

Drugo predanje je naše predanje njemu. Druga riječ za to glasi: Imati udjela na Isusovu tijelu i Krvi; potpuno se otvoriti Isusovu životu i Božjim zrakama spasenja. Predanje postaje dobitak. Što se više Isusovim predanjem otvorimo Ocu i ljudima, to više može Božja ljubav i Božja snaga spasenja doći u naš život – ukratko: to sretnijima postajemo.

slika. Tu sada ide put dalje u pričesti. U riječi „communio“ sadržane su obje riječi: „com“ i „unio“, što doslovce znači: zajedno i međusobno postati jedno. Ovdje se radi o tome da po Isusu postanemo jedno s trojedinim Bogom i sestrama i braćom. Optika je pritom usmjerena na Isusa Krista, na to kako nas on želi učiniti jedno u svojoj sveobuhvatnoj ljubavi. Zato tema: „*Tada im se otvoriše oči – Pričest kao zajedništvo ljubavi*“

Sabranost, slika

Promotrimo nekoliko trenutaka u tišini tekst jedne pjesme.

Uzmi moj život, uzmi ga potpuno, neka je sve veći tvoj sjaj jer si me otkupio svojom krvlju.

Uzmi me, umi me. Samo ti si moj dobitak, jer si me otkupio svojom krvlju.

Uzmi usta da govorim da će uskoro svijetli dan, kad dođeš u slavi da budeš Kralj.

Položi u mene svoju poruku, hoću biti potpuno propustan, dok ne dođeš u slavi da budeš Kralj.

Uzmi moje srce, nastani se u njemu. Ti jedini budi moj Gospodar, uzmi moju volju i moje činjenje tebi na slavu.

Uzmi moj život, uzmi ga potpuno, neka je sve veći tvoj sjaj jer si me otkupio svojom krvlju. **tišina. Zajedno moliti tekst.**

Poticaj

„Uzmi moj život“ zove se pričest. U pričesti nas Isus uzima u sebe. Pričest glasi biti sve više i više integriran u Isusa, u živoga i uskrsnuloga >isusa Krista a time u njegovu sveobuhvatnu ljubav i istodobno u njegovo mistično Tijjelo, Crkvu. Tako se događa preobrazba.

Ponovno ćemo na temelju pripovijesti o Emausu dopustiti da budemo uvedeni u ovu spasenjsku stvarnost.

Pripovijest o Emausu

slika. Iz pripovijesti o Emausu: *„Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im davaše. Uto im se otvore oči te ga prepoznaše, a on im iščeznu s očiju. Tada rekoše jedan drugome: „Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?“ U isti se čas digoše i vratiše u Jeruzalem“* (Lk 24,30-33a).

Isus za stolom uzima kruh. Zauzima položaj domaćina. I tako učenici primaju njegov kruh.

Dok obojica jedu kruh koji im Isus daje, otvaraju im se oči. Oni prepoznaju Isusa i istodobno ga više ne vide.

Tako su ta dvojica Isusovih učenika odjednom ponovno sami. Ali ova samoća je drukčija nego na početku. Sada se između njih nešto dogodilo, dogodila se nutarnja povezanost. Isus Krist je u jedenju kruha ušao u njih. On ih na nov način povezuje međusobno. Više Isusa ne vide izvanjski, asli ga nose u sebi.

Zadovoljni mogli bi jedan drugomu reći: „Lijepo je da je tako. To nam je dovoljno.“ Ali jedenje ovoga kruha čini u njima više. Isus u

njima „primorao“ ih je u jednome novom pravcu: „Ljubav nas Kristova goni...“ (2 Kor 5,14). Kamo? „*U isti se čas digoše i vratiše u Jeruzalem.*“

Jedenje Isusova kruha primorava ih potražiti zajedništvo s onima od kojih su se odvojili. Zato se ova dvojica vraćaju k onima s kojima ranije nisu više htjeli imati nikakva posla. Zajedništvo s Isusom oslobađa nutarnju dinamiku. Vodi do zajedništva s ljudima. Pričest stvara zajedništvo s Kristovim Tijelom koje je Crkva.

Naputci u vezi s obredom, 1. dio

Cilj pričesti postati jedno s ljubavlju koju Isus ima prema:

- svomu nebeskom Ocu i Duhu Svetom,
- svomu Tijelu, Crkvi,
- ljudima,
- meni samome,
- stvorenju.

Ovo sjedinjenje nije naše postignuće, nego dar i djelovanje njegove milosti. Tu je potrebna naša suradnja, spremnost i želja za „proširenjem srca“ (ne medicinski nego duhovno). U tome nam obred hoće pomoći.

Oče naš: Ne Ja – nego Mi

slika. Prvi dio pričesti, prvi obred otvaranja srca Božjoj ljubavi, je Očenaš. To je obiteljska molitva stola Božjega naroda. Ne gledamo na sebe, nego na Oca. Znakovito je da u ovoj molitvi ni jedan jedini put ne dolazi riječ „Ja“. Radi se o Ocu, o slavljenju njegova imena, o dolasku njegova kraljevstva, o vršenju njegove volje. Očenaš je molitva jednih s drugima i jednih za druge.

Embolizam (uklapanje, umetanje)

Embolizam nastavlja na posljednju prošnju Očenaša: *Izbavi nas, molimo, Gospodine, od svih zala, daj milostivo mir u naše dane, da s pomoću tvoga milosrđa budemo svagda i slobodni od grijeha i*

sigurni od sviju nereda: čekajući blaženu nadu i dolazak Spasitelja našega Isusa Krista.

Misli se kao prvo na njegov dolazak sada u euharistiji ali i na njegov dolazak u slavi. Tada – pri ponovnome dolasku Isusa Krista u slavi – dovršava se povijest spasenja. Na ovu na sretni završetak usmjerenu završnu rečenicu nadovezuje se usklik koji očituje veliko pouzdanje u Božju konačnu pobjedu: *Jer tvoje je kraljevstvo i slava i moć u vjekove. Amen.*

Pozdrav mira

slika. Središnja prošnja Isusu – *otпусти nam ... kako i mi otpuštamo ...* biva u molitvi za mir (pozdravu mira) produbljena. Uskrsnuli preko svećenika obećava svima svoj mir: *Mir Gospodnji bio vazda s vama.* U pozdravu mira Isus stvara mir.

Jedan svećenik jednom jednostavnom gestom podcrtava ovaj pozdrav. Kod „*Mir Gospodnji...*“ dodiruje posve kratko kalež i posudu s hostijama i zatim širi ruke „... *bio vazda s vama*“. Time hoće pokazati: Božji mir dolazi s euharistijskoga oltara.

Tko ovaj veličanstveni dar mira u Euharistiji smije primiti, pozvan je ovaj mir prenositi dalje. Pozdrav mira se stoga na kraju euharistijskoga slavlja slijeva u poslanje mira: „*Idite u miru!*“ Pozdrav mira i poslanje mira u euharistiji pokazuju da euharistija zahvaća svakodnevicu našega života.

Normalno je da pozdrav mira ne možemo pružiti svima u crkvi. Zato ga pružamo nekima oko nas zastupajući tako sve. Kod pozdrava mira ne radi se o simpatiji, to znači, onima koji su nama simpatični pružamo mir, druge ostavljamo postarani. U ovome stavu razdvajha pozdrav mira, i upravo oni ljudi koji su mi manje simpatični osjećaju se isključenima. Naprotiv, ispravno bi bilo prići najprije k onima koji mi nisu poznati ili su mi manje simpatični.

Kurt Gartner, naslanjajući se na velikoga teologa Tomu Akvinskoga naziva pozdrav mira i osmim sakramentom, jer u njemu i po njemu Uskrsnuli stvara mir i ozdravlja odnose.

Ovo obećanje mira Uskrsnuloga ima svoje podrijetlo u za učenike tako potresnu uskrsnome danu. Njihov doživljaj obilježen je vlastitim zatajenjem. On i su Isusa, kad je bio uhvaćen, ostavili na cjedilu. Jedini je Petar još išao za Isusom, ali ga je zatim tri puta zatajio. Svi su kao prijatelji zatajili. I osjećaju se krivima. Kad prema nekome čovjeku osjećamo krivnju, naši osjećaji krivnje sile nas na odmak prema njemu. Brzo mijenjamo stranu ulice ili ga na neki drugi način izbjegavamo.

U ovoj osjetljivoj situaciji nalaze se učenici kad Isus iznenada dolazi k njima. Zbunilo ih je to da njegova prva riječ nije bila riječ prijekora, predbacivanja: „Zašto ste me ostavili sama?“, nego „*Mir vama!*“ (Iv 20,19). Mir, to znači, sve je dobro, oprostio sam vam, ne zamjeram vam. Učenici jedva mogu u to vjerovati. Zato *im Isus ponovno reče: „Mir vama!“* (Iv 20,21a)

Šesta jedinica:

Pokrenuti Božjom ljubavlju – Poslanje i blagoslov

Sedma jedinica:

Zajedno slaviti Božju budućnost – Euharistija sa slavljem agape